

Huan Xapū'la Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Corinto

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Corinto a'ntī ixtakalhlaka'ī' Cristo

¹ Quit Pablo, lā' quilacsacnī't Jesucristo para na'icla ixapóstol chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Ictzo'knumā' quit lā' nā quintā'tinca'n Sóstenes nā xla' huī' huā'tzā'. ² Lā' huā'mā' carta iccāmacā'ni'yāni' milīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yā'tit ixtachihuīn Dios lā' xalanī'n nac Corinto. Iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntīn cāsicua'lanālīni'ta'ni' Cristo Jesús. Lā' xla' cālacsacnī'ta'ni' lā' ixla' Dios la'nī'ta'ntittza' con ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' chu xalhā cahuā nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tamācā'tanī Dios lā' lakaliyān tasqui'ni' que cacāmaktāyalh hua'chi hui'xina'n nā squi'ni'yā'tit. ³ Dios quinTāta'ca'n lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacālakalhu'mani'. Lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'.

Pablo māstā'lh pāxcatca'tzī porque Cristo cāsicua'lanālīh

⁴ Pō'ktu icmaxquī' pāxcatca'tzī quinDios por hui'xina'n porque Dios cāmaxquī'nī'ta'ni' talakalhu'mān lā' ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān cāmaxquī'ni' porque tapa'ksī'ya'tit con Cristo Jesús. ⁵ Lā' por ixpālacata Cristo, Dios lej lhūhua' cāmāscatīyāni' lā' chuntza' xa'nca māchekxī'yā'tit para nacāmāsu'ni'yā'tit ā'makapitzīn. ⁶ Ixlīhuāk huā'mā' Dios cātlahuani'ni' porque

cuenta tlhua'tit lā' kalhlaka'ī'tit a'ntū iccāmāsu'ni'ni' ixpālacata Cristo. ⁷ Lā' nā chuntza' hui'xina'n tuntū' cāmakasputāni' a'nchī Dios quincāsicua'lanāliyāni' līhuan ka'lhī'pā'na'ntit huan chi'chini' a'ntū napūmin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁸ Nā xla' nacāmaktāyayāni' hasta a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj lā' chuntza' tū' na'a'nan nīn tuntū' a'ntū nacātalē'ksa'nīni'nāni' a'xni'ca' nalacāxtlahuakō' Jesucristo. ⁹ Dios pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū mālacnū lā' xla' cālacsacnī'ta'ni' para que chu lakatin nala'yā'tit con Jesucristo, ixO'kxa' Dios, a'ntū quiMāpa'ksīni'ca'n.

A'ntī ixtakalhlaka'ī' tatalacpitzilh na ixlaclhpu'nanca'n

¹⁰ Quintā'timīn, lej iccāsqui'ni'yāni' por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo lā' iccāchihuīna'maxquī'yāni' que chu lakatin nahua'nā'tit lā' tū' nataxtunquīyā'tit lā' tū' natalacpitziyā'tit. Lā' caka'lhī'tit chu lakatin mintapāstacna'ca'n milīhuākca'n lā' chu lakatin mintapuhuānca'n. ¹¹ Tachilh huā'tzā' a'ntī xalanī'n na ixchic Cloé. Lā' xlaca'n quintamāca'tzīnīlh que hui'xina'n lāsta'la'yā'tit. ¹² U'tza' huanicu'tun que hui'xina'n tū' chu lakatin hua'nā'tit. Makapitzīn tahuan: “Quit icstālani' Pablo”. Lā' ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Apolos”. Lā' ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Pedro”. Lā' ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Cristo”. ¹³ ¿Chu talacpitzinī't Cristo? ¿Chu quit icnīlh huan nac cruz por mimpālacataca'n? Lā' ¿chu quit iccāmā'kpaxīni' para naquilāstālani'yāuj? ¹⁴ Icmāxquī' pāxcatca'tzī Dios porque tū' iccāmā'kpaxīlh nīn kalhatin

de hui'xina'n, xmān Crispo lā' Gayo. ¹⁵ Lā' chuntza' nīn tintī' tzē nahuan que quit iccāmā'kpaxīlh para que caquintastālani'lh. ¹⁶ Lā' nā iccāmā'kpaxīlh xalanī'n na ixchic Estéfanos pero tū' icca'tzī palh icmā'kpaxīnī't ā'chā'tin huampala. ¹⁷ Pues Cristo tū' quimacamilh para que na'icmā'kpaxīni'n. Quimacamilh para na'iccāmāstū'ncni'yāni' ixtachihuīn Dios. Lā' tū' iclīmāstū'nca con xalaka'tla'n tachihuīn. Palh chuntza' xa'ictlahualh, xa'iclakmaka'lh Cristo a'ntī pātīni'lh huan nac cruz.

Ixpālacata Cristo lītasu'yu ixlīmāpa'ksīn Dios lā' ix-tapāstacna'

¹⁸ Huan a'ntī ta'a'mā'na nac pūpātīn porque tū' takalhlaka'ī Dios, xla'ca'n tapuhuan que tū' tasqui'nī a'nchī māsu'yucan que Cristo nīlh nac cruz. Pero quina'n a'ntī Cristo quincāmāpūtāxtūnī'ta'ni'tza', quina'n puhuanāuj que a'ntū māsu'yucan ixpālacata a'nchī līnīlh Cristo nac cruz, ū'tza' ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁹ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Na'icmāsu'yu que ixlīhuāk a'ntū taca'tzī huan xalaka'tla'n chí'xcuhuī'n, ū'tza' hua'chilh nīn tuntū' ixtapalh.

Lā' na'iccāmāxtunquī para pō'ktu a'nchī ixlīlākskalalhna'ca'n a'ntīn tamāchekxī.

²⁰ Lā' chuhua'j ¿chichū natalīla huan a'ntī lak-skalalhna' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n? Lā' ¿chichū nalīla huan a'ntī lej tzē talīchihuīna'n catūhuā? ¿Chu tū' cāmāmāxanī' Dios porque xla' lej lihua'ca'ca'tzī? Chuntza' ixtapāstacna'ca'n xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj hua'chī tachuyāt na ixlacapūn Dios.

²¹ Lā' a'yuj lej skalalh huan tachi'xcuhuī't, pero tū'

chuntza' talilakapasa Dios porque xla' tū' makxteka chuntza' nalilakapascan. Xla' lihui'lih cāmāpūtaxtū ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī' ixtachihuīn a'ntū icmāsu'yumā'nauj a'yuj ā'makapitzīn tahuan que tachuyāt.

²² Huan israelitas talacasqui'n que catatlahualh lē'cnīn xla'ca'n a'ntīn tamāsu'yu ixtachihuīn Dios. Lā' huan a'ntīn tū' israelitas taputza a'ntī lej taca'tzī. Palh tū' chuntza', tū' takahlaka'ī'cu'tun ixtachihuīn Dios. ²³ Lā' quina'n icmāstū'ncāuj a'nchī Cristo nīlh huan nac cruz. U'tza' cālīmāmakchuyīlh israelitas porque tū' takaxmatcu'tun. Lā' xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas tapuhuan que tachuyāt. ²⁴ Pero huan a'ntī Dios cālacsacī lā' xla'ca'n takahlaka'ī', a'yuj israelitas lā' a'yuj tū' israelitas, huan tamā'na tamāchekxī que Cristo ka'lhī ixlīmāpa'ksīn Dios lā' ixtapāstacna' Dios. ²⁵ Chi'xcuhuī'n tapuhualh que Cristo tū' ixka'lhī līmāpa'ksīn a'xni'ca' nīlh huan nac cruz. U'tza' tū' stu'ncua'. Cristo nīlh como chuntza' ixtapuhuān Dios. Lā' ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhuī'n tūla tamālacastuca ixtapāstacna' Dios. Lā' chi'xcuhuī'n tapuhuan que Dios hua'chilh tū' ixka'lhī ixlīmāpa'ksīn a'nchī Cristo nīlh nac cruz. Pero Dios ā'chulā' māpa'ksīni'n que chi'xcuhuī'n. ²⁶ Cuenta catlahua'tit māni' hui'xina'n, quintā'timīn. Tū' a'nan lhūhua' a'ntī lej taca'tzī na milaclhpu'nanca'n hui'xina'n a'ntī Dios cālacsacni' lā' kalhlaka'ī'tit. Tū' ixa'nan lhūhua' a'ntī māpa'ksīni'nī'n ixtahuanī't a'xni'ca' takahlaka'ī'lh lā' tū' ixa'nan lhūhua' a'ntī lej ixtasqui'nī nac huā'mā' quilhtamacuj. ²⁷ Pero Dios cālacsacī a'ntī xla' cālacasqui'n a'yuj

puhuancan que tū' lej taca'tzī. Cālacsacli para nacālīmāmāxanī' a'ntī xalakskalalhna'. Lā' Dios cālacsacli a'ntī puhuancan que tū' lactli'hui'qui para nacālīmāmāxanī' a'ntī xalactli'hui'qui. ²⁸ Lā' Dios cālacsacli a'ntī puhuancan que xlaca'n tū' tatasqui'nī lā' a'ntī cālakmaka'ncanī't hua'chilh tuntū' ixtapalh para que chuntza' tzē nalīmālakuanī a'ntū puhuancan que lej tasqui'nī. ²⁹ Lā' nā chuntza' nīn tintī' tzē nalīka'tla'jca'tzī na ixlacapūn Dios. ³⁰ Lā' hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Cristo Jesús pero xmān por ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' por ixpālacata Cristo, Dios quincāmāasca'tīni' ixtapuhuān. Lā' mālacstū'ncnī't palh lacuan quina'n. Dios quincāmāxtunquīni' de huan talaclē'i' para que ixla' nalayāuj. Lā' xla' quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī xa'nca nalīlatā'kchokoyāuj. Nā Cristo māpalakō'lh quintalacē'i'ca'n lā' quincāmāpūtaxtūnī'ta'ni'. ³¹ Chuntza' māchekxīcan a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: A'ntī ka'tla'jca'tzī, calīka'tla'jca'tzīlh ixpālacata a'ntūn quincātlahuani'nī'ta'ni' huan Māpa'ksīni'.

2

A'nchī māsu'yuca tuchū ixpālacata līxtokohua'ca'ca Cristo

¹ Lā' chuntza' a'xni'ca' pū'la icchā'lh lā' iccātā'chihuīna'ni' hui'xina'n, tū' iccāmāsu'ni'ni' hua'chi kalhatin xaka'tla' a'cta'sana'. Lā' tū' lej ka'tla' quintachihuīn lā' nīn lhūhua' quintapāstacna', a'xni'ca' xa'iccāmālacstū'ncnī'yāni' a'ntū ixlīstu'ncua' ixpālacata Dios lā' a'ntū

tzē'k ixuanī't. ² Lā' quit iclīhui'līlh que tuntū' quimaca'tzi, xmān Jesucristo a'ntī maknīca huan nac cruz. ³ Lā' quit hua'chilh tū' lej tli'hui'qui xa'icuanī't a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lani' lā' lej xa'icpājicua'n lā' xa'icxpipi. ⁴ Lā' quintachihuīn lā' a'nchī xa'iccāmāasca'tīyāni' tū' hua'chi ixla' huan xaka'tla' a'cta'sana' a'ntī lej ca'tzī. Palh chuntza' xa'iccāmāasca'tīni' cahuā, tū' ixtasu'yulh a'nchī ī'scujmā' huan Espíritu Santo lā' ixlīmāpa'ksīn Dios. Huan Espíritu Santo quimāsu'ni'lh huan tachihuīn lā' icchihuīna'lh con ixlīmāpa'ksīn. ⁵ Lā' chuntza' tū' nakalhlaka'ī'yā'tit ixpālacata ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhuī'n pero nakalhlaka'ī'yā'tit ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Dios.

Dios cāmāsu'ni' tachi'xcuhuī't por huan Espíritu Santo

⁶ Pero na ixlachpu'nanca'n a'ntī xa'nca tamāchekxī ixtachihuīn Dios, tasu'yu que lej icca'tzī. Lā' quintapāstacna' tū' hua'chi ixlaca'n huan xanapuxcu'nu' xalanī'n nac quilhtamacuj porque xluca'n natalakuan. ⁷ Pero iclīchihuīna'nāuj ixtapāstacna' Dios a'ntū lakatzē'k ixuanī't. Lā' huan tapāstacna' ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' tūna'j ixa'nan quilhtamacuj, xmān ixpātunca'tzi Dios ixuanī't que naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. ⁸ Nīn tintī' xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj tamāchekxīnī't huā'mā' a'ntū lakatzē'k ixuanī't. Palh ixtamāchekxīlh cahuā, tū' maktin ixtaxtokohua'ca'lh huan Māpa'ksīni' a'ntī līhua'ca' xaka'tla'. ⁹ Pero chu a'nchī tatzokni' na ixtachihuīn Dios:

Nĭn tintĭ' laktzĭ'nĭ't lā' nĭn tintĭ' kaxmatnĭ't lā' nĭn tintĭ' puhuanĭ't a'ntŭ Dios cāxui'lĭnĭ't para huan a'ntĭn tapāxquĭ'.

¹⁰ Dios scana'nca quincālīmāscā'tĭnĭ' por huan Espĭritu Santo porque tuntŭ' mātze'kni'canĭ't huan Espĭritu. Xla' ca'tzĭ hasta ixtapāstacna' Dios lā' a'nchĭ lĭhuanĭ't Dios.

¹¹ ¿Tichŭ ca'tzĭ a'ntŭ puhuan kalhatin chi'xcu'? Xmān ixa'cstu ca'tzĭ. Lā' chuntza' nĭn tintĭ' tzē māchekxĭ ixtapāstacna' Dios; xmān ixEspĭritu Dios cā'tzĭ. ¹² Dios quincāmaxquĭ'nĭ'ta'ni' huan Espĭritu a'ntŭ ixla' Dios lā' tŭ' ixlaca'n chi'xcuhuĭ'n. Lā' chuntza' tzē namāchekxĭyāuj a'nchĭ Dios quincālakalhu'manāni' lā' quincāmaxquĭ'yāni' lĭhŭhua' catŭhuā. ¹³ Tŭ' icmāsu'yuyāuj hua'chi tamāsu'yu tachi'xcuhuĭ't a'yuj lej taca'tzĭ catŭhuā. Quina'n iccāmāsu'ni'yāuj a'ntŭ quincāmāsu'ni'yāni' huan Espĭritu. Chuntza' iccāmāsu'ni'yāuj xlacā'n a'ntĭ taka'lhĭ huan Espĭritu Santo lā' xlacā'n tamāchekxĭ a'ntŭ ixla' Dios.

¹⁴ Huan chi'xcu' a'ntĭn tŭ' ka'lhĭ xasāsti' ixquilhtamacuj xmān pāstaca huā'mā' quilhtamacuj. Tŭla maklhtĭni'n a'ntŭ māsū'yu huan Espĭritu Santo porque puhuan que hua'chi tachuyāt. Lā' tŭla māchekxĭ porque xmān lĭmāchekxĭcan con Espĭritu Santo. ¹⁵ Lā' huan Espĭritu Santo tanŭni'nĭ't huan chi'xcu' a'ntĭ ixla' Dios lā' chuntza' lĭmāchekxĭ a'ntŭ más tasquĭ'nĭ. Huan chi'xcu' a'ntĭn tŭ' ka'lhĭ xasāsti' ixquilhtamacuj tŭla māchekxĭ a'nchĭ huanĭ't huan a'ntĭ ka'lhĭ xasāsti' ixquilhtamacuj.

¹⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuĭn Dios:

¿Tichŭ lakapasnĭ't ixtapāstacna' Māpa'ksĭni' Dios?

Lā' ¿tichŭ tzē namāsu'ni' a'ntŭ natlahua?

Pero quina'n icpāstacna'nāuj hua'chi Cristo lacasqui'n.

3

A'nchī tahuanī't huan a'ntīn tatā'scuja Dios

¹ Chuntza', quintā'timīn, tūlah iccāhuanini' hua'chi xa'iccāhuani xla'a'n a'ntī cuenta tatlahua huan Espīritu Santo. Maclacasqui'nā'tit hui'xina'n na'iccāhuaniyāni' hua'chi a'ntīn tatzucumā'nacus takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' a'ntīn tatlahuamā'nacus a'ntū xmān xla'a'n talacasqui'n. Hui'xina'n hua'chi laksana'tā'n. ² Nā como huan ska'ta' tūlana'j laktzaka huan quinit lā' xmān hua' ixtzi'quī't, chuntza' tūlah iccāmāsu'ni'ni' a'ntū jicslīhua' para namāchekxīyā'tit. Tūlah catisca'ttit. Lā' nīn chuhua'j tū' iccāmāsu'ni'yāni' a'ntū jicslīhua' para namāchekxīyā'tit ³ porque pāstacna'nā'titcus hua'chi a'ntīn tūna'j takalhlaka'ī'. Palh lāsta'la'pā'na'ntitcus lā' lakca'tzanā'tit lā' taxtunquīnī'ta'ntit, tasu'yu que tlahua'yā'titcus a'ntū xmān mintapāxuhuānca'n. Latā'kchokoyā'tit hua'chi xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁴ Kalhatin huan: “Quit icstālani' Pablo”. Lā' ā'kalhatin huampala: “Quit icstālani' Apolos”. ¿Chu tū' a'cxtim tatalacpitzī xla'a'n xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj?

⁵ A'xni'ca' iccāmāsu'ni'ni', tū' iccāmāsu'ni'ni' para naquilāstālani'yāuj. Nīn Apolos tū' cāmāsu'ni'ni' para nastālani'yā'tit xla'. Quina'n xmān ixtasācua'ni'n Dios. Quit iccāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios lā' huixina'n kalhlaka'ī'tit. Chā'tunu' de quina'n ictlahuáuj quilītlōtca'n a'ntū Dios quincāmaxquī'ni'. ⁶ Quit ictzuculh iccāmāsu'ni'yāni'

ixtachihuīn Dios. A'calīstān milh Apolos. Nā xla' māsu'yulh huampala ixtachihuīn Dios. Lā' Dios ixcāmākalhlaka'ī'nīmā'ni'. U'tza' hua'chilh xa'iccha'nli ixtachihuīn Dios lā' Apolos ixmaka'lh xcān lā' Dios ixmāstaquīmā' lā' tahua'ca'lh huā'mā' tacha'ni'. ⁷ Lā' chuntza' a'ntī cha'nli, xla' nīn tuntū'; lā' a'ntī maka'lh xcān, nā xla' nīn tuntū' porque xmān Dios ū'tza' maxquī' ī'stacat. ⁸ Lā' a'ntīn cha'n lā' a'ntī maka'n xcān a'cxtimni' tasācua'nī'n. Chā'tunu' namaklhtīni'n ixtatlaj chu a'nchī scujli. ⁹ Chuntza' quina'n tasācua'nī'n como ictā'scujāuj Dios lā' hui'xina'n hua'chi ixtacuxtu Dios a'nlhā cha'ncan ixtachihuīn Dios. Xla' maktaka'lh mā' para que nala ixtō'ca't.

Nā hui'xina'n hua'chi lakatin chic a'ntū ixla' Dios lā' a'ntū yāhuamā'cacus. ¹⁰ Dios quilacsacli lā' quimāsu'ni'lh a'nchī na'icmāsu'yu ixtachihuīn a'nlhā tū' maktin kaxmatcanī't. Lā' ā'calīstān milh ā'chā'tin. Nā xla' māsu'yulh ixtachihuīn Dios. U'tza' hua'chi palh quit tapācna' lā' ictlahualh ixlītzucuni' huan chic. A'kalhatin namin para nayāhua huanmā' chic. Lā' ū'tza' tasquī'nī chā'tunu' cuenta catlahualh tuchū nalīcāxtlahua huanmā' chic. ¹¹ Xmān lakatin ixlītzucuni' huā'mā' chic a'ntū ixla' Dios a'ntū yāhuamā'cacus. Lā' ū'tza' huā'mā' a'ntū iccāmāsu'ni'ni' ixpālacata Jesucristo lā' a'nchī pātīni'lh huan nac cruz. ¹² Tāpālhūhua' a'ntūn tzē nacāmāsu'yucan ixpālacata Dios, hua'chi tāpālhūhua' a'ntūn tzē nalīcāxtlahuacan huan chic. Makapitzīn natalīcāxtlahua oro o plata o lej tzey chihuix a'ntūn tāyani'. Lā' ā'makapitzīn natalīcāxtlahua qui'hui' o matlū'c o seket a'ntūn tū' tāyani'. ¹³ Nachin lakatin chi'chini' a'xni'ca' natasu'yu tuchū talīscujli chā'tunu'.

Huan chi'chini' natzucu hua'chi macscut lā' como huan oro lā' plata tatāyani' macscut, chu a'cxtim ixtascujūt huan xatzey mākalhtō'kē'ni' nā natāyani'. ¹⁴ Lā' palh ixtascujūt kalhatin natāyani', xla' namaklhtīni'n ixtatlaj. ¹⁵ Lā' palh tū' tāyani' ixtascujūt kalhatin, nasputni' ixtatlaj pero Dios namāpūtaxtū hua'chi huan chi'xcu' a'ntī napūtaxtu a'xni'ca' lhcumā' ixchic lā' nalhcukō' ixlīhuāk a'ntū i'xka'lhī.

¹⁶ ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que milīhuākca'n hui'xina'n hua'chi ixlītōkpān Dios? Huan Espīritu Santo huī' na mi'a'clhcunucca'n. ¹⁷ Nā palh kalhatin natalahuani' a'ntūn tū' līmakuan ixlītōkpān Dios, Dios namālakuanī xla' porque ixlītōkpān Dios lej santo. Lā' hui'xina'n la'tit ixlītōkpān Dios a'xni'ca' kalh-laka'ī'tit.

¹⁸ Tū' cata'a'kxokotit mē'cstuca'n. Palh kalhatin na milaclhpu'nanca'n puhuan lej skalalh xla' ixpālacata a'ntū a'nan nac huā'mā' quilhtamacuj, calalh hua'chilh tūntū' i'xca'tzī. Lā' chuntza' tzē nasca'ta a'ntū más tasqui'nī. ¹⁹ Huan tapāstacna' a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj Dios cālaktzī'n hua'chi tachuyāt. Pues chuntza' tatzō'kni':

Huan a'ntīn tapuhuan lej lakskalalh, ū'tunu'n Dios cāmātlahuī a'ntū natalīta'a'kxoko ixa'cstuca'n ixlīlakskalalhca'n a'xni'ca' tatlahuacu'tun ixpātunca'tzica'n lā' chuntza' tūlah catitatlōkentaxtūlh.

²⁰ Lā' tatzō'kni' huampala:

Huan Māpa'ksīni' Dios cālakapasni' ixtapāstacna'ca'n a'ntī lej lakskalalhna' lā' cālaktzī'n hua'chi palh tū' taka'lhī ixtapalhca'n.

²¹ Chuntza' tū' catika'tla'jca'tzītīt ixpālacata a'ntūn tlhualh catihuāyā chi'xcu' o a'ntū māsu'yulh como

ixlīhuāk catūhuā milaca'n. ²² Ixlīhuāk catūhuā para hui'xina'n para nacāmaktāyayāni'. Huan Pablo lā' huan Apolos lā' huan Pedro, quilīhuākca'n para hui'xina'n. Nā milaca'n huan quilhtamacuj para nacāmaktāyayāni'. A'yuj hui'lā'na'ntitcus lā' a'yuj canī'tit pero a'ntū pātle'kemā' lā' a'ntū napātle'ke, huāk ū'tza' a'ntūn tzey para hui'xina'n. ²³ Ixlīhuāk milaca'n porque hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Cristo, lā' Cristo tapa'ksī con Dios.

4

Ixtascujūtca'n huan apóstoles

¹ Quina'n a'ntī apóstoles, caquincātalaktzī'ni' que quina'n ixtasācua'nī'n Cristo a'ntī quincāmāmacū'ni' para na'icmāsu'yuyāuj a'ntū ixla' Dios lā' a'ntū Dios quincāmāca'tzīnīni'. ² Lā' huan a'ntī līmāmacū'canī't catūhuā maclacasqui'n que xla' xa'nca natlōkentaxtū a'ntū līmāpa'ksīcanī't. ³ Quit tū' quimaca'tzi a'ntū puhua'nā'tit de quit nīn a'ntūn tapuhuan ā'makapitzīn tachi'xcuui't de quit. Nīn quit tūla na'icuan palh tzey o tū' tzey quit. ⁴ A'yuj tū' icu'cxca'tzī palh iclaclē'n pero ū'tza' tū' huanicu'tun que quit tū' iclaclē'n. Dios nahuan palh iclaclē'n. ⁵ A'xni'ca' tūna'j min huan Māpa'ksīni' Jesucristo, tū' catipuhua'ntit palh tzey o tū' tzey ā'kalhatin ixpālacata a'ntūn tlahualh. A'xni'ca' namin huan Māpa'ksīni', xla' namālakxkakēkō' ixlīhuāk catūhuā a'ntūn tatzē'knī't a'nlhā cā'pucsua'. Lā' namāsu'yukō' ixlīhuāk a'ntūn tapuhuan tachi'xcuui't lā' a'ntūn tatlahuacu'tun. Lā' a'xni'ca' Dios nacāmāka'tlī' chā'tunu' ixpālacata huan xatzey a'ntūn tatlahuanī't.

6 Quintā'timīn, ixlīhuāk huā' tamā'na iccātzo'knuni'nī'ta'ni' quimpālacataca'n quit lā' Apolos. Lā' ū'tza' hua'chī a'ntū tā'mālacastuccan para que nasca'tā'tit a'nchī xa'nca na'a'kahuāna'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios a'ntūn tzo'kcanī't. Lā' chuntza' tū' tilīka'tla'jca'tzīyā'tit ixpālacata kalhatin mākalhtō'kē'ni' lā' tū' catilakmaka'ntit ā'chā'tin mākalhtō'kē'ni'. 7 Tū' tipuhua'na' palh hui'x más xatzey. Huāk a'ntū ka'lhī'ya' huāk maxquī'nī'ta'ni' Dios. Tū' tla'janī'ta'. Tū' tilīka'tla'jca'tzīya' a'ntū maxquī'nī'ta'ni' Dios.

8 U'cxca'tzīyā'tit hua'chilh tuntū' caticāspuṭni'ni' lā' u'cxca'tzīyā'tit hua'chilh ka'lhī'yā'tit ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit. Puhua'nā'tit que tzē natapa'ksī'yā'tit mē'cstuca'n lā' quilāmakxteknī'ta'uj. Tū'tza' lacasqui'nā'tit na'iccāmaktāyayāni'. Xalītzey palh stu'ncua' ixmāpa'ksīni'ntit cahuā para que quina'n tzē xa'iccātā'māpa'ksīni'ni'. 9 Pero chō'la Dios lacasqui'n que quina'n apóstoles ictasu'yuyāuj hua'chī chī'xcuhuī'n a'ntī más xatalakmaka'n lā' hua'chī a'ntī līhui'līcan para namaknīcan. Quincātatlahuanī'ta'ni' hua'chī līlakastān nac quilhtamacuj lā' na ixlacapūnca'n huan ángeles lā' tachi'xcuhuī't. Quincātalaktzī'nāni' hua'chī a'ntūn nīn tuntū' ixtapalh. 10 Huancan que quina'n lactonto por ixpālacata Cristo pero hui'xina'n puhua'nā'tit que lej ca'tzīyā'tit a'ntū ixla' Cristo. Huancan que quina'n lacscalana'jua' lā' hui'xina'n a'ntī iccātzo'knuni'yāni' lej ka'lhī'yā'tit līmāpa'ksīn. Hui'xina'n lej cāta'a'cnīni'ni'yāni' lā' quina'n xatalakmaka'nī'n. 11 Hasta chuhua'j quina'n ictzi'ncsāuj lā' ickalhpūṭiyāuj lā' tū'tza'

tzey quilu'xu'ca'n. Lā' quincātatucsāni' lā' ictejelatlā'huanāuj. ¹² Lā' līpalha' icscujāuj para na'icuā'yanāuj, lā' ictlekua'nāuj. A'xni'ca' quincātalakapalayāni', quina'n icsqui'ni'yāuj Dios por xlaca'n. A'xni'ca' quincātamāpātīni'yāni', quina'n ictāyani'yāuj. ¹³ A'xni'ca' ko'hua'jua' quincātalīchihuīna'nāni', quina'n xa'nca ickalhtīni'nāuj. Hasta chuhua'j cā'lacapūlhūhua' quina'n iclanī'tauj hua'chi pa'lhma' lā' hua'chi xatanca'chi' de ixlīhuāk a'ntū lakmaka'ncan.

¹⁴ Tū' iccātzo'knuni'yāni' huā'mā' para que na'iccāmāmāxani'yāni'. Iccātzo'knuni'yāni' huā'mā' para na'iccāmāca'tzīni'yāni' a'ntū natlahua'yā'tit porque lej iccāpāxquī'yāni' hua'chi quincamana'. ¹⁵ A'yuj ixka'lhī'tit lakacāuj mil a'ntū nacātamāsu'ni'yāni' ixpālacata Cristo, pero xmān kalhatin hua'chi mintāta'ca'n. Lā māni' quit mintāta'ca'n por ixpālacata Cristo lā' huan xatzey tachihuīn a'ntū iccāmāasca'tīyāni'. ¹⁶ U'tza' lej iccālīsqui'ni'yāni' caquilāmaksca'txtūj a'nchī nalatā'kchokoyā'tit.

¹⁷ U'tza' huā'mā' iccālīlakmacā'nchāni' huan Timoteo. Nā xla' lalh quincaman por ixpālacata quiMāpa'ksīni' lā' lej icpāxquī' lā' xla' tlōkentaxtū ixtapuhuān Dios. Lā' huan Timoteo nacāmāpāstaquīyāni' a'nchī iclīlatā'kchokomā' porque ica'kahuāna'ni' Cristo lā' nā a'nchī iccāmāsu'ni'mā' ā'makapitzīn para que nā chuntza' xlaca'n natalatā'kchoko. Lā' chuntza' icmāsu'yu chu calhāhuā na ixlīhuāk litokpānna'. ¹⁸ Makapitzīn de hui'xina'n lej līka'tla'jca'tzīyā'tit porque puhua'nā'tit: “Tū' catimilh Pablo”, puhua'nā'tit. ¹⁹ Pero palh Dios lacasqui'n,

palaj na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Lā a'xni'ca' na'icchā'n, na'iclakapasa ixlīmāpa'ksīnca'n xlaca'n a'ntīn taka'tla'jca'tzī o palh xmān tahuan. ²⁰ Lā' natasu'yu tichū tatapa'ksī con Dios. Natasu'yu por ixpālacata a'ntūn tzē tatlaha por ixlīmāpa'ksīn Dios, lā' tū' xmān por ixpālacata a'ntūn tahuan chi'xcu'huī'n. ²¹ ¿Tuchū lacasqui'nā'tit? A'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni', ¿chu lacasqui'nā'tit na'icmin para na'iccācastigarliyāni' o lacasqui'nā'tit na'iccāpāxquī'yāni' lā' na'iccālakahu'manāni'?

5

Mālaclē'nīca a'ntī ixtlahua talākalhī'n

¹ Scana'nca ca'tzīcan que a'nan na mila-clhpu'nanca'n kalhatin a'ntī makpuscātīni'n. Xla'tā' hui' māni' ixtūtzi't. Lā' nīn a'ntīn tū' takalhaka'ī' tū' tatlaha hua'chi huā'mā' ko'hua'jua' talaclē'i'. ² Lā' hui'xina'n nīn māxa'na'nā'tit lā' nīn lakaputzayā'tit ixpālacata huanmā talaclē'i'. Ixmāxtutit de milaclhpu'nanca'n huā'mā' chi'xcu' a'ntīn tlhualh talākalhī'n. ³ Lā' quit a'yuj tū' tasu'yu quilacan a'xni'ca' takēxtimīyā'tit, pero lej iccāpāstacmā'ni'. Lā' chuntza' hua'chilh icui'lacha' lā' iclacāxtlahuanī'ta'ncha'tza'. ⁴ A'xni'ca' takēstokchipitit por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo lā' con ixlīmāpa'ksīn, lā' a'xni'ca' hua'chilh xa'icui'lacha', como iccāpāstacmā'ni', ⁵ camāxtutit de milaclhpu'nanca'n huanmā' chi'xcu'. Namacamaxquī'yā'tit Satanás para napātīni'n ixmacni' lā' chuntza' namāpūtaxtūcan ixlīca'tzīn a'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni' Jesucristo.

6 Tū' tzey a'nchī ka'tla'jca'tziyā'tit. ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que macsti'na'j levadura laklhtāyakō' ixlīhuāk huan tasquit? Chuntza' ixtalaclē'i' huan kalhatin chi'xcu' nacāpasakō'yāni' milīhuākca'n como ū'tza' nacāmāasca'tī ā'makapitzīn. 7 Camakxtektit ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey. U'tza' hua'chi xakōlūhua' levadura. Camāxtutit xla' lā' chuntza' nala'yā'tit hua'chi xasāsti' tasquit a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Tasqui'nī nala'yā'tit lacuan porque maknīcani't Cristo por quimpālacataca'n hua'chi maknīcan huan borrego a'ntū nalē'ksajna'ncan para pascua. 8 A'xni'ca' tlahuacan ixcā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua, maka'ncan huan xakōlūhua' levadura lā' hua'can xasāsti' pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Chuntza' camācā'tanīuj Dios. Tasqui'nī pū'la camakxtekui huan tūn tū' tzey tapāstacna' lā' huāk a'ntūn tū' tzey. Lā' catahui'lauj līlacatejtin lā' līlacastu'nc. Chuntza' camācā'tanīuj Dios.

9 Iccātzo'knuni'nī'ta'ni'tza' nac ā'kalhtin carta que tū' caticātā'talacxtuctit con a'ntīn tatlahua talākalhī'n. 10 Tū' xa'icuanicu'tun que tū' catā'talacxtuctit xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj a'ntīn tatlahua talākalhī'n. Lā' nīn tū' xa'icuanicu'tun a'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj lā' tatampi'lhīni'n lā' ta'a'kxokoka'lhāna'n. Lā' nīn tū' xa'icuanicu'tun que tū' caticātā'talacxtuctit xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj a'ntīn ta'a'cnīni'ni' ixīdolosca'n. Palh tū' ixcātā'talacxtuctit nīn chā'tin de xla'ca'n, pues maclacasqui'n nataxtuyā'tit de huā'mā' quilhtamacuj. 11 Pero a'ntū iccātzo'knuni'nī'ta'ni' ū'tza' huā'mā': Palh chā'tin huan que kalhlaka'i' ixtachihuīn Dios lā' nā xla' tlāhua talākalhī'n, tū' catitā'talacxtuctit.

Palh chā'tin huan que kalhlaka'ī' lā' tlahua talākalhī'n o tampi'lhīni'n o na'a'cnīni'ni' ixídolo, tū' catitā'talacxtuctit lā' nīn tū' titā'huā'ya'nā'tit. Lā' tū' titā'huā'ya'nā'tit huan a'ntī huan que kalhlaka'ī' lā' xla' lakapalana'n o ka'chī o a'kxokoka'lhāna'n. ¹²⁻¹³ ¿Chu quimaca'tzi na'iccājuzgarlī huan a'ntīn tū' takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios? A'ntīn tū' takalhlaka'ī', xla'ca'n Dios nacājuzgarlī. Pero tasqui'nī hui'xina'n nacājuzgarlī'yā'tit huan a'ntīn takalhlaka'ī'. Por eso camāxtutit de na milaclhpu'nanca'n huanmā' chi'xcu' a'ntīn tlahua huā'mā' talaclē'i'.

6

A'ntīn talāmālacapū' con huan jueces a'ntīn tū' takalhlaka'ī'

¹ Lā' a'xni'ca' kalhatin de hui'xina'n liyāhuacu'tun catūhuā ā'kalhatin a'ntī kalhlaka'ī', lej līmāxana' palh ixmālacapū'lh na ixlacapūnca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Ixtalacāxtlahualh a'ntīn tatapa'ksi con Dios. ² Hui'xina'n a'ntīn tā'tapa'ksīyā'tit con Dios nacālacāxtlahua'yā'tit huan tachi'xcuhuī't a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Lā' palh hui'xina'n nacālacāxtlahua'yā'tit ixlīhuākca'n xalanī'n nac quilhtamacuj, nā tzē nalacāxtlahua'yā'tit antūn tū' lej tasqui'nī. ³ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que quina'n nacālacāxtlahuayāuj huan ángeles? Lā' palh nacālacāxtlahuayāuj huan ángeles, ā'chulā' tzē nacālacāxtlahuayāuj a'ntū xala' nac huā'mā' quilhtamacuj. ⁴ Chuntza' palh maclacasqui'n nalacāxtlahua'yā'tit catūhuā xala' huā'mā' quilhtamacuj, ¿a'chī' cāputzayā'tit huan chi'xcuhuī'n a'ntīn tū' lej cā'a'cnīni'ni'can

na ixlacapūnca'n a'ntīn takahlaka'ī? ⁵ Huā'mā' iccāhuaniyāni' para que na'iccāmāmāxani'yāni'. ¿Chu tū' a'nan na milaclhpu'nanca'n nīn chā'tin a'ntīn tzē nacālacāxtlahuayāni' hui'xina'n a'ntī litā'timīn? ⁶ Ca'tziyā'tit que a'nan. Chuntza' tū' tzey a'nchī tlahua'yā'tit a'xni'ca' kalhatin a'ntī kalhlaka'ī lā' namālacapū' ā'kalhatin xatā'tin lā' nalacāxtlahua'yā'tit na ixlacapūnca'n a'ntīn tū' takahlaka'ī.

⁷ Como lāmālacapū'yā'tit entre litā'timīn, chuntza' tasu'yu que tū' tlōkentaxtūyā'tit ixtapuhuān Dios lā' lhūhua' ticāspuṭni'yāni'cus. Ixpātītīt huan a'ntūn tū' tzey a'ntū cātatlahuani'ni'. Ixtāya'ni'tit a'nchī cāta'a'kxokomaklhtīni'. ⁸ Pero māni' hui'xina'n lātlahua'ni'yā'tit a'ntūn tū' tzey lā' cā'a'kxokomaklhtiyā'tit a'yuj mintā'tinca'n.

⁹ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que a'ntīn tatlahua a'ntūn ko'hua'jua', xlaca'n tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n? Tū' tita'a'kxokoyā'tit mē'cstuca'n. Huan a'ntīn tamakpuscātīni'n lā' huan a'ntīn tatlahua talākahlī'n lā' huan a'ntīn tataquilhpūtani' ídolos, xlaca'n tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Nā huan a'ntīn talātā'tahui'lāna' entre chi'xcuui'n lā' huan a'ntīn tamaklhtza'stī pusan, xlaca'n tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ¹⁰ Nā huan a'ntīn taka'lhāna'n lā' huan a'ntīn talakla catūhuā lā' huan a'ntīn taka'chī tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Nā huan a'ntīn talakapalana'n lā' huan a'ntīn ta'a'kxokomaklhtīni'n catūhuā tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Nīn tintī' de huan tamā'na tū' catitamaklhtīni'lh nīn tuntū' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ¹¹ Lā' chuntza' ixtlahua'yā'tit ā'makapitzīn de hui'xina'n. Pero chuhua'j Dios

cālacsnī'ta'ni' lā' cāxapani'nī'ta'ni' mintalaclē'i'ca'n para natlahua'yā'tit ixtapuhuān. Lā' chuhua'j Dios mālacstū'nca que hui'xina'n lacuantza' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' por ixlīmāpa'ksīn ixEspíritu quinDiosca'n.

Maclacasqui'n que Dios nacāmāpa'ksī quimacni'ca'n

¹² Tzē na'icuan: “Icka'lhī talacasqui' para que tzē na'ictlahua ixlihuāk catūhuā a'ntū iclacasqui'n”. Pero tū' ixlihuāk a'ntū ictlahuacu'tun nacāmaktāya ā'makapitzīn. Tzē na'icuan: “Tzē na'ictlahua chuxatū catūhuā”. Pero a'yuj xa'icualh, tū' ictlahuacu'tun catūhuā a'ntūn tūla na'icmakxteka ā'calistān lā' ū'tza' naquililtlaja.

¹³ Nā nahuancan: “Quimpānca'n maclacasqui'n lihua't lā' a'nan lihua't para quimpānca'n”, nahuancan. Pero ixtu'ca'n tū' catitatāyani'lh para pō'ktu. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' Dios nacāmālakuanī ixtu'ca'n. Dios tlahualh quimacni'ca'n para que nalī'a'cnīni'ni'yāuj xla'. Lā' xla' quincāmaxquī'yāni' a'ntū maclacasqui'n quimacni'ca'n. Tū' lacasqui'n nalītlahuayāuj talākalhī'n quimacni'ca'n. ¹⁴ Lā' chu a'nchī Dios mālakahuanīchokolh ixmacni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo nā chu chuntza' namālakahuanīchoko quimacni'ca'n con ixlīmāpa'ksīn.

¹⁵ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que quimacni'ca'n tā'tapa'ksī con Cristo? Lā' quimacni' a'ntūn tapa'ksī con Cristo, ¿chichū na'iclīmaklhtī de Cristo para natā'takēxtimī kalhatin puscāt xala' nac cā'tejen? Tū' maktin ictitlahualh. ¹⁶ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que a'xni'ca' kalhatin chi'xcu' tā'takēxtimī kalhatin puscāt a'ntī xala' nac cā'tejen chu lakatin macni'

natala a'xni'ca' natā'takēximī? Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ixtu'ca'n chu lakatin macni' natala.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' natamacamāstā'ya' con huan Jesús, mintu'ca'n nala'yā'tit chu lakatin līca'tzīn.

¹⁸ Tū' catlahua'tit talākahlī'n. A'xni'ca' kalhatin chī'xcu' makpuscātīni'n, xla' más ko'hua'jua' tlahua ixmacni' que a'xni'ca' tlahua ā'lakatin talaclē'i'. ¹⁹ Ca'tzīyā'tit que Dios cāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espīritu Santo lā' como xla' tanūma' na mi'a'clhcunucca'n, chuntza' mimacni'ca'n talanī't ixlītōkpān Espīritu Santo. Lā' maclacasqui'n que Dios namāpa'ksīni'n a'ntza'. Lā' hui'xina'n tū' tapa'ksī'yā'tit mē'cstuca'n; tapa'ksī'yā'tit con Dios. ²⁰ Xla' lej tapala cālītamāhuanī'ta'ni' porque Jesucristo māpalalh huan nac cruz. U'tza' nalī'a'cnīni'ni'yā'tit Dios a'nchīn tlahua'yā'tit con mimacni'ca'n como hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Dios.

7

Ixpālacata a'nchī tapūchahuacan

¹ Lā' ixpālacata a'ntū quilātzo'kni'uj, chuhua'j iccākalhtīyāni'. Lej tzey palh kalhatin chī'xcu' tū' maktin tā'takēximī kalhatin puscāt. ² A'yuj tzey chuntza', pero como lej makpuscātīni'ncan lā' lej makchī'xcu'nuncan, cataka'lhīlh chā'tunu' chī'xcuhuī'n xmān kalhatin ixpuscātca'n lā' chā'tunu' puscāt cataka'lhīlh xmān kalhatin ixkōlu'ca'n. ³ Catlōkentaxtūlh kalhatunu' chī'xcuhuī'n a'ntūn tasqui'nī para ixpuscātca'n. Lā' chuntza' kalhatunu' puscan catlōkentaxtūlh a'ntūn tasqui'nī para ixkōlu'ca'n. ⁴ Huan

puscāt tū'tza' ixa'cstu māpa'ksī ixmacni'; ixkōlu' nā tā'māpa'ksī. Nā chuntza' huan chi'xcu' tū'tza' ixa'cstu māpa'ksī ixmacni'; ixpuscāt nā tā'māpa'ksī. ⁵ Palh huan chi'xcu' lā' ixpuscāt más natatlahuacu'tun oración, tzē natalacchihuīna'n para que tū' natalātā'lhata lātma'j, pero tū' makān. Palh makān tū' natalātā'lhata, huan ko'ti'ti nacālilaktzī'ncu'tun porque tū' catitāyani'lh.

⁶ U'tza' huā'mā' iccāhuaniyāni' que tzē tlahua-can. Tū' iccāmāpa'ksīmā'ni'. ⁷ Iclacasqui'n que ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't ixtalalh hua'chi quit pero Dios cāmaxquī' kalhatunu' chi'xcu'huī'n a'nchī tzē natalatā'kchoko. Kalhatin tzē natlahua catūhuā lā' ā'kalhatin natlahua ā'catūhuā. Kalhatin natapūchahua lā' ā'kalhatin tū' tasqui'nī natapūchahua.

⁸ Iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntīn tūna'j tapūchahua'yā'tit lā' a'ntī lakapūtnu'tza' que tzey palh natachokoyā'tit chu chuntza' hua'chi quit. ⁹ Lā' palh kalhatin tū' catitāyani'lh ixa'cstu, mejor catapūchahualh para que tū' pō'ktu napāstaca a'ntū lacasqui'n ixmacni'.

¹⁰ Lā' hui'xina'n a'ntīn tapūchahua'nī'ta'ntittza', iccāmāpa'ksīyāni' lā' tū' xmān quit. Nā huan Māpa'ksīni' nā xla' cāmāpa'ksīyāni' que tū' catitamakxtekli ixkōlu'ca'n huan puscan. ¹¹ Lā' palh makxteknī'ttza' ixkōlu' kalhatin puscāt, catachokolh ixa'cstu sin ixkōlu' o catā'tahui'lachokopā ixkōlu'. Lā' huan a'ntī xakōlu' tū' catimakxtekli ixpuscāt.

¹² Lā' chuhua'j xmān quit iccāhuaniyāni' ā'makapitzīn de hui'xina'n lā' tū'tza' huan Māpa'ksīni'. Palh kalhatin chi'xcu' kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' ixpuscāt tū' kalhlaka'ī',

tū' catimakstekli huan puscāt palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹³ Lā' kalhatin puscāt a'ntī kalhlaka'ī', tū' catimakstekli ixkōlu' a'ntīn tū' kalhlaka'ī' palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹⁴ A'yuj huan chi'xcu' tū' kalhlaka'ī' Dios, pero por ixpālacata ixpuscāt a'ntī kalhlaka'ī', māxtunquīcanī't huan chi'xcu' para nala ixla' Dios. Lā' nā huan puscāt a'ntīn tū' kalhlaka'ī' māxtunquīcanī't para nala ixla' Dios por ixpālacata ixkōlu' a'ntī kalhlaka'ī'. Palh tū' chuntza' cahuā, mincamana'ca'n ixtalalh hua'chi a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Pero chuhua'j laktzī'ncan hua'chilh a'ntīn takalhlaka'ī'. ¹⁵ Huan chi'xcu' antīn tū' kalhlaka'ī' lā' palh makstekcu'tun ixpuscāt, camakstekli na'a'n. Lā' huan puscāt a'ntīn tū' kalhlaka'ī' lā' palh makstekcu'tun ixkōlu', camakstekli na'a'n. Dios lacasqui'n ca'cs calatahui'lauj quina'n. ¹⁶ Huan puscāt tū' ca'tzī palh ixpālacata xla' ixkōlu' a'ntīn tū' kalhlaka'ī' namāpūtaxtūcan; lā' huan chi'xcu' tū' ca'tzī palh ixpālacata xla' ixpuscāt a'ntīn tū' kalhlaka'ī' namāpūtaxtūcan.

¹⁷ Chu a'nchī ixuanī'ta' a'xni'ca' pū'la kalhla'ka'ī', chu chuntza' catachoko, xmān nalatā'kchokoya' hua'chi Dios lacasqui'n. U'tza' icmāsu'yu na ixlīhuāk huan lītokpānna'. ¹⁸ Palh lanāntza' huī' mixtu'tu' a'ntū cālīlakapascan israelitas a'xni'ca' pū'la kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, catachoko chuntza'. Lā' palh tū' ixka'lhī'nī'ta' huan xtu'tu' a'xni'ca' pū'la kalhlaka'ī', nā chuntza' catachoko. ¹⁹ Palh ka'lhī'ya' huan xtu'tu' o palh tū' ka'lhī'ya', xla' tuntū' ixpālacata. A'ntū más tasqui'nī, ū'tza' tlahuacan ixtapuhuān Dios. ²⁰ Chā'tunu' catachokolh na ixtascujūt a'ntū

ixka'lhī a'xni'ca' pū'la kalhlaka'ī'lh ixtachihuīn Dios. ²¹ Palh xatata māuj tasācua' ixua'nī'ta' a'xni'ca' kalhlaka'ī', tū' tilīpuhua'na'. Pero palh mimpatrón namakxtekāni', capit. ²² Huan a'ntīn tasācua' ixuanī't a'xni'ca' kalhlaka'ī'lh, ū'tza' Dios laktzī'n hua'chilh tū' tasācua' ixuanī't. Lā' a'ntīn tū' xatata māuj tasācua' ixuanī't a'xni'ca' kalhlaka'ī'lh, ū'tza' lanī't xatata māuj ixtasācua' Cristo. ²³ Quintā'timīn, Dios lej tapala cālītamāhuanī'ta'ni' porque Jesucristo māpalalh huan nac cruz. Lā' ū'tza' tū' catilītamakxtektit lej nacātamāpa'ksīyāni' chí'xcuhī'n. Xmān Dios nacāmāpa'ksīyāni'. ²⁴ Quintā'timīn, chu a'nchī ixuanī'ta'ntit a'xni'ca' kalhlaka'ī'tit, chuntza' natachokoyā'tit a'yuj tapūchahuanī'ta'ntittza' o tū', lā' a'yuj xatata māuj tasācua' o tū'. Xmān chuhua'j maclacasqui'n que Dios nacā'o'kska'lhīyāni'.

²⁵ Huan Māpa'ksīni' tū' quimaxquī'lh līmāpa'ksīn ixpālacata a'ntīn tūna'j tapūchahua. Pero tzē nakalhlaka'ī'yā'tit a'ntū iccāhuanīyāni' porque Dios quilakalhu'malh lā' quilacsacī. ²⁶ Icpuhuan que tzey palh chā'tunu' ixtachokolh hua'chi quit icuī' lā' tzey porque mimā' huan chí'chini' a'ntū napūpātīni'nāuj. ²⁷ Palh ka'lhī'ya' mimpuscāt, tū' catimakxtekti lā' palh tū' ka'lhī'ya' mimpuscāt, tū' caputza. ²⁸ Pero palh natapūchahua'cu'tuna', ū'tza' tū' talaclē'i'. Lā' palh kalhatin tzu'ma'jāt natapūchahuacu'tun, ū'tza' tū' talaclē'i'. Pero más jisclīhua' para xlaca'n a'ntīn tatapūchahuanī'ttza' a'xni'ca' namin huā'mā' chí'chini'. Lā' quit tū' iclacasqui'n que lej napātīni'nā'tit.

²⁹ Quintā'timīn, tū'tza' lej makān natahui'layāuj nac cā'quilhtamacuj. U'tza' iccālīhuanīyāni'

que huan a'ntū ka'lhī ixpuscāt catā'scuji Dios hua'chilh tū' ixka'lhī. ³⁰ Tū' lej makān a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. Tū'tza' makān nacalhua'nā'tit lā' tū'tza' makān napāxuhua'yā'tit lā' tū'tza' makān natamāhua'na'nā'tit. U'tza' calilē'capintit a'ntū natāyani' para pō'ktu. ³¹ Makapitzīn a'ntīn taka'lhī ixnegocioca'n, pō'ktu tapāstacmā'na huan negocio. Hui'xina'n a'ntīn kalhlaka'ī'yā'tit, tū' cala'tit hua'chi xla'ca'n porque chuxatū xala' huā'mā' quilhtamacuj tū' catitāyani'lh para pō'ktu.

³² Tū' iclacasqui'n que lej nacāpāta'layāni'. Huan chi'xcu' a'ntīn tūna'j tapūchahua, xla' tzē cuenta natlahua xmān a'nchī namakapāxuhua huan Māpa'ksīni'. ³³ Pero huan chi'xcu' a'ntīn tapūchahuani'ttza' tū' xmān pāstaca Dios; nā pāstaca a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata huan ixfamilia. Lā' cuenta tlahua a'nchī namakapāxuhua huan ixpuscāt. Chuntza' tāpātu' ixtapāstacna'. ³⁴ Lā' huan tzu'ma'jāt a'ntīn tūna'j tapūchahua o huan puscāt a'ntīn tū'tza' ka'lhī ixkōlu', ū'tza' tzē cuenta natlahua a'nchī nalītlahua ixtapuhuān huan Māpa'ksīni'. Lī'a'cnīni'ni'cu'tun Dios huāk a'ntū natlahua lā' a'ntū napāstaca. Huan puscāt a'ntīn tapūchahuani'ttza' tū' xmān pāstaca Dios. Nā pāstaca a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata huan ixfamilia. Lā' nā cuenta tlahua a'nchī namakapāxuhua ixkōlu'.

³⁵ U'tza' iccāhuaniyāni' porque iccāmaktāyacu'tunāni'. Tū' iccāhui'līni'cu'tunāni' catūhuā hua'chi a'xni'ca' cāchī'lakstokcan huan cahuāyujnu' pero iclacasqui'n que pō'ktu natlahua'yā'tit a'ntū līmakuan porque xmān

tlōkentaxtūcu'tunā'tit ixtapuhuān Dios.

³⁶ Palh kalhatin chi'xcu' puhuan que tū' tzey porque tūna'j tapūchahua ixtzu'ma'jāt porque xla' ka'tla'tza' lā' līmakuantza' natapūchahua, catlahualh a'ntū lacasqui'n. Tū' tlahuamā' talaclē'i'. Camāpūchahualh ixtzu'ma'jāt. ³⁷ Pero palh kalhatin chi'xcu' lihui'līnī't que tū' namāpūchahua ixtzu'ma'jāt lā' puhuan que tū' maclacasqui'n natapūchahua ixtzu'ma'jāt, lā' como tzē māpa'ksī huan ixtzu'ma'jāt, ū'tza' tzey. Tū' camāpūchahualh. ³⁸ Chuntza' huan tī māpūchahua ixtzu'ma'jāt, tzey tlahuamā', lā' más tzey tlahua huan a'ntīn tū' māpūchahua ixtzu'ma'jāt.

³⁹ Huan puscāt tūlah catimakxtekli ixkōlu' lihuan xla' huī'cus. Pero palh nīnī'ttza' ixkōlu', tzē natapūchahuapala, xmān calalh kalhatin chi'xcu' a'ntī kalhlaka'i' ixtachihuīn Dios. ⁴⁰ Pero quit icpuhuan que más napāxuhua palh tū'tza' natapūchahua. Lā' icpuhuan que chuntza' quimāsu'ni'lh huan Espíritu Santo.

8

Huan līhua't a'ntū cā'a'ksajuī'can huan ídolos

¹ Lā' chuhua'j iccāhuaniyāni' ixpālacata huan līhua't a'ntū cā'a'ksajuī'canī't ídolos. Hui'xina'n hua'nā'tit: “Quilīhuākca'n māchexīyāuj lā' lej ka'lhīyāuj tapāstacna”, hua'nā'tit. Pero quit iccāhuaniyāni': “Capāstactit que lej ka'tla' makca'tzīcan palh xmān ka'lhīcan lhūhua' tapāstacna”. Pero a'ntū cāmaktāyayāni' milīhuākca'n, ū'tza' lāpāxqui'can. ² Palh chā'tin puhuan que lej cā'tzī catūhuā, xla' tūna'j ca'tzī

hua'chi tasqui'nī naca'tzī. ³ Pero palh kalhatin pāxquī' Dios, Dios ca'tzī palh xla' tapa'ksī con Dios.

⁴ Lā' ixpālacata huan līhua't a'ntū' cā'a'ksajuī'canī't ídolos, quina'n ca'tzīyāuj que huan ídolo tū' lakahuan lā' xmān kalhatin Dios a'ntī huī' lā' xla' xalakahuan. ⁵ A'nan a'ntīn cāmāpācuhuīcan díoses nac a'kapūn o nac ti'ya't. Lā' a'yuj huancan a'nan lhūhua' díoses lā' lhūhua' māpa'ksīni'nī'n, ⁶ pero para quina'n huī' xmān kalhatin quinDiosca'n lā' ū'tza' a'ntī xaTāta'. Xla' cāmā'a'nanilh ixlīhuāk catūhuā. Lā' quina'n huī'lāna'uj para namāka'tlī'yāuj lā' na'a'cnīni'ni'yāuj. Lā' para quina'n huī' xmān kalhatin Māpa'ksīni' Jesucristo lā' xla' cācāxui'līkō' ixlīhuāk catūhuā lā' quina'n huī'lāna'uj por ixpālacata.

⁷ Tū' taca'tzī huā'mā' ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. Makapitzīn tapuhuan que tatlhua talaclē'i' a'xni'ca' tahua' quinīt a'ntū lī'a'ksajuī'canī't ídolos. U'tza' tapuhuan como xapū'la ixtataquilhpūtani' huan ídolos a'xni'ca' tūna'j ixtakalhlaka'ī'. Lā' hasta chuhua'j chuntza' tapuhuan que huā'mā' quinīt ixla' huan ídolo. Lā' tahuan que tū' tzey palh hua'can como xlaca'n tūna'j xa'nca taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey.

⁸ Huan quinīt tū' quincāmaktāyayāni' na ixlacapūn Dios. Palh na'ícua' catūhuā, tū' más tzey ictilalh na ixlacapūn Dios. Lā' a'yuj tū' ca'ícua'lh catūhuā, pero tū' ā'chulā' ictilalh na ixlacapūn Dios.

⁹ Maclacasqui'n cuenta natlhua'yā'tit a'ntūn tlhua'pā'na'ntit por ixpālacataca'n a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī' para que tū' namātlahuī'yā'tit talaclē'i' ā'kalhatin. ¹⁰ Huī'x lej ca'tzīya' lā' palh nahuā'ya'na' a'nlhā taquilhpūtani'can ídolos,

tzēlasā' nalaktzī'nāni' kalhatin xatā'tin a'ntūn tūna'j xa'nca ca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. Lā' como hui'x lej ca'tzīya', xla' nalīhui'lī nahua' a'ntū a'ksajuī'canī't ídolos a'yuj na'u'cxca'tzī que tlahuamā' talaclē'i'. ¹¹ Chuntza' mintā'tin a'ntūn tū' xa'nca kalhlaka'ī', natlahua talaclē'i'. Lā' chuntza' natatonkopū ixpālacata a'ntū hui'x tla'hua'ya'. Lā' Cristo nīlh ixpālacata mintā'tin. ¹² Lā' chuntza' hui'x tlahuani'pā't talaclē'i' Cristo a'xni'ca' māmakchuyī'ya' mintā'tin ixpālacata a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey lā' chuntza' mātlahuī'ya' talaclē'i'. ¹³ Por eso palh natatonkopū kalhatin quintā'tin por ixpālacata huan quinit a'ntū icua', tū' maktin ictihua'lh quinit.

9

A'ntūn tzē ixtatlahua apóstoles

¹ Ca'tzīyā'tit que quit apóstol lā' quit libre. ¿Chu tū' iclaktzī'nī't quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo? Lā' quit iccāmāsu'ni'ni' a'nchī Dios quilīmāmacū'nī't lā' ū'tza' līkalhlaka'ī'tit. ² A'yuj na ixlacapūnca'n ā'makapitzīn quit tū' apóstol, pero hui'xina'n tūla catihua'ntit hua'chi xlaca'n. Como hui'xina'n kalhlaka'ī'tit a'xni'ca' iccāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios, chuntza' lītasu'yu que quit apóstol.

³ A'xni'ca' qui'a'ksa'ncan, ictamaktāya lā' chuntza' iccākalhtī: ⁴ ¿Chu tū' līmakuan palh naquintamāhuī' a'ntī iccāmāsu'ni'? ⁵ ¿Chu tū' icka'lhī talacasqui' para na'ictlahua chu a'cxtim hua'chi ā'makapitzīn apóstoles a'xni'ca' icmāsu'yu ixtachihuīn Dios? Chā'tunu' nalē'n ixpuscāt a'xni'ca' na'a'n chuxalhā para namāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' tatlahua ā'makapitzīn

apóstoles lā' huan ixtā'timīn Jesús lā' nā Pedro.
 6 ¿Chu xmān quit lā' Bernabé tūla iccāmāxtekāuj
 naquincātamāhuī'yāni'? ¿Chu maclacasqui'n
 xmān quina'n icscujāuj para na'icmāpalayāuj
 quilihua'tca'n? 7 A'ntī a'n ixpūtropa, ¿chu tū'
 māpalacan? A'ntī cha'n pūlactin tacha'ni' xla' tzē
 nahua' ixtō'ca't. A'ntī cāmaktaka'lha huan borrego,
 xla' nahua' xaquinīt. 8 A'ntū iccāhuaniyāni' tū'
 xmān ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhuī'n. Nā chuntza'
 huan na ixley Moisés. 9 Chuntza' tatzo'kni' na
 ixtachihuīn Dios a'nlhā huanican ley:

Tū' camā'kānkanu' ixbosal mi'animalh a'ntū lac-
 chi'ntamā' huan trigo a'ntū lītlahuacan ha-
 rina.

Namāxteka' nahua'.

Tū' xmān por ixpālacata huan animal hualh Dios
 chuntza'. 10 Nā hualh ū'tza' por quimpālacataca'n
 porque a'ntī cuxtu lā' a'ntīn cha'n chu a'cxtim
 taka'lhīmā'na hasta a'xni'ca' nalana'n lā' natahua'
 xatza'ktza'. 11 Palh quina'n iccāmāsu'ni'yāni'
 ixtachihuīn Dios a'ntūn tāyani' para pō'ktu, ¿chu
 ka'tla' catūhuā palh naquilātā'ī'yāuj macsti'na'j
 a'ntū hui'xina'n ka'lhīyā'tit lā' a'ntūn tū' tāyani'
 para pō'ktu? 12 Lā' palh cāmālacpitzini'yā'tit
 ā'makapitzīn mimākalhtō'kē'ni'ca'n, līhua'ca'
 ixquilāmālacpitzini'uj quina'n. Quina'n más
 icka'lhīyāuj talacasqui'. Pero quina'n tū' maktin
 iccāsqui'ni'ni' para que i'xquilāmālacpitzini'uj.

Mejor quina'n ictāyani'uj ixlīhuāk para que tū'
 na'a'nan nīn tuntū' a'ntūn tzē nacāmāmakchuyī
 huan a'ntī natakahlaka'ī' xatzey tachihuīn
 ixpālacata Jesucristo. 13 ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que
 a'ntīn tamaktāyana'n nac xaka'tla' ixlītōkpānca'n

israelitas xlaça'n natahua' a'ntū līmincanī't nac lītōkpān? Lā' a'ntī natamaktāyana'n nac altar xlaça'n nā natahua' macsti'na'j a'ntū a'ksajuī'nincanī't nac altar. ¹⁴ Lā' hua'chilh chuntza' huan mākalhtō'kē'ni'. A'ntīn tasca'tmā'na ixtachihuīn Dios natamāhuī' a'ntīn cāmāsu'ni'mā'. Chuntza' māpa'ksīni'lh huan Māpa'ksīni'. ¹⁵ Pero quit tū' iccāsqui'ni'nī'ta'ni' naquilāmaxquī'yāuj a'ntū icmaclacasqui'n. Lā' nīn quit tū' iccātzo'knuni'mā'ni' para que natzucuyā'tit naquilāmaxquī'yāuj a'ntū icmaclacasqui'n. Mejor xa'icnīlh lā' tū' naquimāklhtīcan quilīka'tla'jca'tzīn. U'tza' iclīka'tla'jca'tzī que tū' maktin tasqui'nī naquilāmaxquī'yāuj nīn tuntū'.

¹⁶ Pues a'yuj icmāsu'yu ixtachihuīn Dios, tūla iclīka'tla'jca'tzī porque chuntza' quilīmāmacū'ca. Lā' icxantila palh tū' na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁷ Palh xa'icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios porque chuntza' quintapuhuān, quintapāxuhuān ixlanī't hua'chi quintatlaj. Pero maclacasqui'n na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios como ū'tza' quilīmāmacū'ca. ¹⁸ ¿Tuchū quintatlaj? U'tza' huā'mā: Libre quit lā' tū' iccāmāta'jīyāni' a'xni'ca' iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios a'yuj tzē xa'iccāsqui'ni'ni' catūhuā.

¹⁹ Tū' iclaclē'ni' nīn tintī'yā chi'xcu' lā' chuntza' nīn tintī'yā chi'xcu' tzē naquimāpa'ksī. Chuntza' libre quit. Pero iclanī't hua'chi ixtasācua'ca'n ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't para que naquintakaxmata a'xni'ca' na'iccāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios lā' natakāhlhaka'ī'. ²⁰ Na ixlāclhpu'nanca'n israelitas quit iclatā'kchokolh hua'chi israelita para que natakāhlhaka'ī'.

Lā' para a'ntīn tatlōkentaxtūcu'tun a'ntū huan na ixley Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chilh xa'ictlōkentaxtūcu'tulh a'ntū huan huan ley, a'yuj quit icca'tzī que tū' maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū a'ntū huan huan ley. Chuntza' tzēlasā' na'iccāmākalhlaka'ī'nī xlaca'n a'ntīn tatlōkentaxtūcu'tun a'ntū huan ixley Moisés. ²¹ Para a'ntīn tū' talakapasa ixley Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chi xlaca'n. Porque a'yuj tū' maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū a'ntū huan ixley Moisés, maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū a'ntū huan ixlīmāpa'ksīn Cristo. Lā' chuntza' tzēlasā' na'iccāmākalhlaka'ī'nī ixtachihuīn Dios huan a'ntīn tū' talakapasa ixley Moisés. ²² Lā' na ixlaclhpu'nanca'n xlaca'n a'ntīn tū' xa'nca taca'tzī a'ntūn tzey o a'ntūn tū' tzey, iclatā'kchokolh hua'chi xlaca'n para que tzē na'iccāmāsu'ni' xlaca'n. Lā' tzēlasā' na'iccāmākalhlaka'ī'nī xa'nca. Hua'chi chuxatīya chī'xcu' iclatā'kchokolh para que natakaxmata a'ntū icmāsu'yumā' lā' natakahlaka'ī'. ²³ Lā' huāk huā' tamā'na ictlahuamā' para na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' ā'makapitzīn naquintatā'pāxuhua porque Dios lej quincālakalhu'man.

²⁴ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit a'ntīn tatanū nac tatu'jnu' cuenta tatlahua a'nchī natatu'jnun porque xmān kalhatin natlaja ixpremio? Chuntza' natlahua'yā'tit. Lej ca'a'kahuāna'ni'tit Dios para natla'ja'yā'tit. ²⁵ A'ntīn tanūcu'tun nac tatu'jnu' tasqui'nī nalaktō'ka' lā' natasca'ja. Lā' huan a'ntī natlaja, namaxqui'can lakatin corona a'ntū palaj nascōhuan. Pero a'ntū naquincātamaxqui'yāni' quina'n a'ntī nalihui'līyāuj

natlahuayāuj ixtapuhuān Dios, ū'tza' natāyani' para pō'ktu. ²⁶ Lā' ū'tza' iclīhui'līlh ictlahua ixtapuhuān Dios lā' iclīhui'līlh na'ictlaja. Tū' chu tlakaj iclīhui'līlh ictlaja hua'chi a'ntīn tucscu'tun catūhuā lā' xmān līsno'ka xa'ū'ni'. ²⁷ Quit iclīhui'līlh ictlahua ixtapuhuān Dios lā' quit icmāpātīnī quimacni' para na'ictlaja lā' na'icmāpa'ksī quimacni'. Chuntza' tū' napātle'ke que a'xni'ca' līlhūhua' na'iccāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios lā' māni' quit tūla ictlōkentaxtū a'ntū ixtapuhuān.

10

Tū' tzey palh taquilhpūtani'can ídolos

¹ Tū' iclacasqui'n que napātza'nkā'yā'tit a'ntū cāpātle'keni'lh quimpapna'ca'n a'ntīn tatā'a'lh Moisés. Ixlīhuākca'n tastālani'lh huan poklhnu' a'ntū Dios cāmāpū'līni'lh. Lā' ixlīhuākca'n tatētaxtulh huan nac mar a'ntū māpācuhuīcan Mar Spi'nenke'. ² Lā' como xlaca'n tastālani'lh huan poklhnu' lā' xlaca'n catojon tatētaxtulh huan nac mar, chuntza' ū'tza' hua'chilh ta'a'kpaxli a'ntza' lā' talalh ī'sca'txtunu'nī'n Moisés. ³ Lā' ixlīhuākca'n chu a'cxtim tahua'lh huan maná. Ū'tza' huan līhua't a'ntū Dios macamilh lakalīyān. Lā' ixlīhuākca'n chu a'cxtim talīko'tnūlh huan xcān a'ntū Dios māxtulh huan nac chihuix. ⁴ Lā' huā'mā' chihuix hua'chi Cristo a'ntī cāmāxquī'lh ixlīhuāk a'ntū ixtamaclacasqui'n chu a'nlhā na ixejca'n. ⁵ Pero a'yuj Dios xa'nca ixcāmaktaka'lha, xlaca'n tū' tamakapāxuhualh xla' lā' ū'tza' ixcālīmāpī'tēlha huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't huan a'ntī ixtanītēlha. ⁶ Lā' huā' tamā'na a'ntūn cāpātle'keni'lh quimpapna'ca'n, huāk quincāmāsu'ni'yāni' que tū'

lej catilacasqui'uj a'ntūn tū' tzey hua'chi xlaca'n lej talacasqui'lh. ⁷ Makapitzīn de xlaca'n tatatzokostani'lh huan ídolo. Lā' chuntza' tatzo'knī't íxpālacataca'n a'ntīn tatatzokostani'lh huan ídolo:

Tachi'xcuhuī't tatahui'lalh lā' tahuā'yalh lā' tako'tnūlh.

Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh, tatzuculh talakastāna'n.

Tū' catitatzokostani'tit ídolos hua'chi xlaca'n. ⁸ Makapitzīn de xlaca'n tatlahualh talākālī'n lā' lakatin chi'chini' tanīlh pu'xamatu'tun mil. Tū' catitlahua'tit talākālī'n hua'chi xlaca'n tatlahualh. ⁹ Makapitzīn de xlaca'n tamājichuī'lh Dios lā' ū'tza' cālīlīmaknīlh huan lhūhua' lūhua'. Tū' catimājichuī'tit huan Māpa'ksini' hua'chi xlaca'n tatlahualh. ¹⁰ Makapitzīn de xlaca'n talē'ksa'nli Moisés lā' milh huan ángel a'ntī maknīni'n lā' cāmāspūtūkō'lh. Lā' hui'xina'n, tū' catitlahua'tit hua'chi xlaca'n.

¹¹ Ixlīhuāk a'ntū cāpātle'keni'lh xlaca'n hua'chi līmāscā'tīn para quina'n. Lā' tzo'kui'līca para naquincātamāca'tzīnīyāni' a'nchī natlahuayāuj quina'n a'ntī hui'lāna'uj a'xni'ca' tū' lej makān nasputa huā'mā' quilhtamacuj. ¹² Por eso huan a'ntīn puhuan que tzey xla' lā' tū' natlahua a'ntūn tū' tzey, cuenta catlahualh. Chu līpaclhīj tzē natlahua talaclē'i'. ¹³ Chuxatū a'ntū napātle'keni'yāni' para nalīlaktzī'nāni', ū'tza' chu a'cxtim a'ntūn tzē napātle'keni' ā'chā'tin. Lā' tzē nalīpāhua'na' Dios porque xla' tū' catimakxtekli nalīlaktzī'nca'na' hasta que tū'tza' tāyani'ya'. Xla' namāhuixcānīyāni' para que natāyani'ya' lā' chuntza' nalīpūtuxtuya'.

14 Iccātzō'knuni'mā'ni' huā'mā' porque iccāpāxqui'yāni' hui'xina'n. Cataxtunquīt de a'ntū ixla' ídolos lā' tū' titaquilhpūtani'yā'tit. 15 Hui'xina'n tzēn pāstacna'nā'tit. Capuhua'ntit mē'cstuca'n palh tzey o tū' tzey a'ntū iccāhuaniyāni'. 16 A'xni'ca' hua'can Santa Cena, māstā'yāuj pāxcatca'tzī por a'ntūn tojōma' huan nac taza. Lā' quilīhuākca'n līko'tnūj a'ntū ixtojōma'. Lā' ū'tza', ¿chu tū' huanicu'tun que quina'n tā'ta'a'cxtimīuj huan Cristo a'ntī maka'lh ixka'lhni'? Lā' huan pāntzi a'ntū che'keuj lā' hua'uj nā ū'tza' huanicu'tun que tā'ta'a'cxtimīuj huan Cristo porque quilīhuākca'n hua'uj ixmacni'. 17 Lā' como xmān mactin pāntzi a'ntū mālacpitzican, chuntza' quilīhuākca'n a'ntīn tapa'ksiyāuj con Cristo quina'n hua'chi chu lakatīn macni' lauj porque quilīhuākca'n hua'uj huanmā' pāntzi.

18 Capāstactit a'nchīn tatlahua huan a'ntīn cāmāpacuhuīcan israelitas. A'xni'ca' tahua' huan quinī' a'ntū lē'ksajuī'nincanī't nac altar, tā'ta'a'cxtimī Dios porque huan altar ixla' Dios. 19 ¿Tuchū icmāsu'yumā'? ¿Chu icuanicu'tun que huan ídolo ka'lhī ixtapalh o ixlē'ksajna' huan ídolo ka'lhī ixtapalh? 20 Tū' chuntza' iccāhuanini'. Iccāhuanicu'tunāni' que a'ntūn ta'a'ksajuī' huan ídolo huan antīn tū' israelitas, xlaca'n ta'a'ksajuī'mā'na huan tūn tū' tzeyā ū'nī'n a'ntū cāmāpa'ksī huan ko'ti'ti'. Tū' ta'a'ksajuī'mā'na Dios. Lā' quit tū' iclacasqui'n natā'ta'a'cxtimī'yā'tit huan ko'ti'ti'. 21 Palh xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit, tūla catipūko'tnu'ntit huan ixtazaca'n Māpa'ksīni' nac huan Santa Cena lā' nā ixtazaca'n huan ídolos. Nīn tūla catihuā'yantit na ixmesa Māpa'ksīni' nac

huan Santa Cena lā' nā na ixmesaca'n huan ídolos. ²² ¿Cha tzēlasā' mājicluhuīcu'tunā'tit huan Māpa'ksīni'? Quina'n tū' līhua'ca' māpa'ksīni'nāuj que xla'.

Nacāpāstacāuj ā'makapitzīn

²³ Tzē tlahuacan chuxatū catūhuā pero makapitzīn catūhuā tū' tzey. Tzē tlahuacan chuxatū catūhuā pero a'nan catūhuā a'ntūn tū' cāmaktāya a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. ²⁴ Tū' catipuhua'ntit pō'ktu: “¿Tuchū más tzey para quit?” Nā napuhua'nā'tit: “¿Tuchū más tzey para ā'chā'tin?”

²⁵ A'xni'ca' tamāhua'ya' quinīt nac lītamāuj, tū' catikalhasqui'nī'ni' palh a'ksajuī'canī't ídolo. Tzē nahua'ya' lā' tū' a'chī' catipuhua'nti. ²⁶ Porque Dios tlhualh huan quilhtamacuj lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan huā'tzā'.

²⁷ Palh kalhatin mi'amigo tū' kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' kantāyayāni' lā' palh pīncu'tuna' na ixchic, cahua't chuxatū a'ntū namaxquī'ca'na'. Lā' tū' cakalhasqui'nī'ni' palh a'ksajuī'canī't huan ídolo. ²⁸ Pero palh kalhatin ixuanini': “Huā'mā' quinīt lē'ksajuī'canī't ídolo”, tū' catihua't por ixpālacata a'ntī māca'tzīnī'ni'. Chō'la xla' puhuan que tūla hua'can. Hui'x ca'tzīya' que tū' a'chī' nala'ya' palh nahua'ya'; pero antī māca'tzīnīni', xla' tū' ca'tzī. ²⁹ U'tza iclīhuanini' que tū' cahua't por ixpālacata a'ntī māca'tzīnīyāni'.

Kalhatin tzē nakalhasqui'nīni'n: “¿A'chī' cuenta xa'ictlahualh a'ntū puhuan ā'chā'tin ixpālacata a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey a'xni'ca' quit ictlahuacu'tun catūhuā? ³⁰ Palh pū'la na'icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios a'xni'ca' na'icua' chuxatūyā

catūhuā, ¿a'chī' quilē'ksa'ncan ixpālacata a'ntū iclīmaxquī'nī't pāxcatca'tzī Dios?" Chuntza' tzē nakalhasqui'nīni'n. ³¹ Chuntza' chuxatū a'ntū natlahua'yā'tit, ū'tza' natlahua'yā'tit para que ā'makapitzīn natamācā'tanī Dios. A'xni'ca' huā'ya'mpā'na'ntit lā' a'xni'ca' ko'tnu'nā'tit, natlahua'yā'tit para que ā'makapitzīn natamācā'tanī Dios. ³² Tū' titlahua'yā'tit nīn tuntū' antūn tzē nacāmāmakchuyī israelitas nīn griegosnu' nīn xluca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī con Dios. ³³ Lā' quit iccālīmakapāxuhuacu'tun ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't chuxatū ictlahuamā'. Tū' icputzamā' xmān a'ntūn tzey para quit; nā icputzamā' a'ntūn tzey para ā'makapitzīn para que tzē natakahlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' nacāmāpūtāxtūcan.

11

¹ Caquilāmaksca'tui chu a'extim hua'chi quit icmaksca'tli Cristo.

Ixpālacata huan puscan a'nlhān tlī'can

² Chuhua'j quintā'timīn, lej tzey a'nchī hui'xina'n quilāpāstacāuj lā' tlōkentāxtūyā'tit a'ntū iccāmāsu'ni'nī'ta'ni'. ³ Lā' iclacasqui'n que naca'tziyā'tit que Cristo cāmāpa'ksī chā'tunu' chī'xcu'; lā' huan a'ntī xakōlu' māpa'ksī ixpuscāt; lā' Dios māpa'ksī Cristo. ⁴ A'xni'ca' huan chī'xcu' kalhtō'ka'mā' o līchihuīna'mā' catūhuā a'ntū Dios māsu'ni'lh lā' palh tū' tā'kxtu ixtā'knu', xla' tū' a'cnīni'ni' ixMāpa'ksīni'. ⁵ A'xni'ca huan puscāt kalhtō'ka'mā' o līchihuīna'mā' catūhuā a'ntū Dios māsu'ni'lh, tasqui'nī natamūtlapa. Palh tū' natamūtlapa huan puscāt, tamāxani' xa'cstu lā'

chu a'cxtim hua'chilh tamūxui'ca. ⁶ Palh kalhatin puscāt tū' tamūtlapacu'tun, cakoksitca; lā' como līmāxana' takoksita o tamūxui'ca huan puscāt, catamūtlapalh. ⁷ Por ixpālacata a'ntūn tlahua huan chi'xcu', tzē namāka'tlī'can Dios lā' por ixpālacata a'ntūn tlahua huan puscāt, na'a'cnīni'ni'can ixkōlu'. ⁸ Dios tū' tlahualh chi'xcu' de huan puscāt, pero lītlahualh puscāt ixtāpāchā'xta huan chi'xcu'. ⁹ Chuntza' Dios tū' tlahualh chi'xcu' por ixpālacata puscāt pero tlahualh puscāt por ixpālacata chi'xcu'. ¹⁰ U'tza' lītasqui'nī que huan puscāt natamūtlapa. Chuntza' a'cnīni'ni' ixkōlu' lā' huan ángeles. ¹¹ Pero na ixlacapūn Dios, huan chi'xcu' lā' huan puscāt chu a'cxtim, lā' talāmaclacasqui'n chā'tunu'. ¹² Huan xapū'la puscāt Dios māxtulh de na ixtāpāchā'xta huan chi'xcu' lā' chuhua'j xachi'xcu' ska'ta' lacatuncuī por puscāt. Lā' Dios, xla' mā'a'nanih ixlīhuāk catūhuā a'ntū a'nan.

¹³ Hui'xina'n mē'cstuca'n calīhui'lī'tit. ¿Chā puhua'nā'tit minī'ni' palh huan puscāt nakalhtō'ka' lā' tū' mūtlapacan? ¹⁴ ¿Chu tū' līmāxana' palh pūlhmā'n ixya'j huan chi'xcu'? ¹⁵ Lā' huan puscāt līka'tla'jca'tzī ixya'j xapūlhmā'n. U'tza' lītamūtlapa. ¹⁶ Palh chā'tin lē'ksa'ncu'tun ixpālacata huan tamūtlapacan, nahuaniyā'tit: “Quina'n iclīsmānī'ni'ta'uj que huan puscan natatamūtlapa a'xni'ca' takalhtō'ka'mā'na”, nahuaniyā'tit. Lā' chuntza' līsmānīcan chuxalhā mēcā'tanīcan Dios.

Tlahuaca a'ntūn tū' līmakuan nac huan Santa Cena

¹⁷ Chuhua'j iccālacaquilhnīyāni' lā' ixpālacata huā'mā': A'xni'ca' takēstokā'tit, tlahua'yā'tit

a'ntūn tū' līmakuan lā' a'ntūn tū' lālīmaktāya'yā'tit. ¹⁸ Xapū'la iccāhuaniyāni' que quihuanica que a'xni'ca' takēstokā'tit, hui'xina'n talacpitziyā'tit na milaclhpu'nanca'n. Lā' macsti'na'j ickalhlaka'ī' a'ntūn tahanan. ¹⁹ Porque tzēlasā' maclacasqui'n natalacpitziyā'tit para que chuntza' natasu'yu tichū stu'ncua' tamakapāxuhua Dios. ²⁰ A'xni'ca' takēstokā'tit, tasu'yu palh tū' hua'pā'na'ntit ixCena huan Māpa'ksīni'. ²¹ Porque pō'ktu a'xni'ca' hui'xina'n hua'yā'tit, chā'tunu' palaj tayayā'tit milīhua'tca'n a'ntū līta'nā'tit. Lā' chuntza' kalhatin a'ntīn tū' ka'lhī, xla' natzi'ncsa lā' ā'kalhatin naka'sa lā' hasta naka'chī. ²² ¿Chu tū' ka'lhīyā'tit minchicca'n a'nlhā tzē nahuā'ya'nā'tit lā' nako'tnū'nā'tit? Tū' tzey a'nchī tlaha'pā'na'ntit porque chuntza' cāmaka'nā'tit huan ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī' lā' tatakēstoknī't. Lā' cāmāmāxa'nī'yā'tit huan a'ntīn tū' taka'lhī ixlīhua'tca'n. ¿Chichū na'iccāhuaniyāni' que lej tzey a'nchī tlaha'yā'tit? Tū' icticāhuanini', nīn maktin.

Ixpālacata huan ixCena huan Māpa'ksīni'
Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20

²³ Quit iccāmāsu'ni'ni' a'ntū quimāasca'tīlh huan Māpa'ksīni' lā' ū'tza' huā'mā'. Māni' huanmā' tzī'sa a'xni'ca' ixmacamāstā'mā'ca para namaknīcan, huan Māpa'ksīni' Jesús tayalh pāntzi a'xni'ca' ixtahuā'yamā'na. ²⁴ Lā' māstā'lh pāxcatca'tzī para huan pāntzi lā' che'kelh lā' mālacpitzilh lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:
 Catē'tit lā' cahua'tit.
 Huā'mā' quimacni' a'ntū icmacamāstā' por mimpālacataca'n.

Nahua'yā'tit chuntza' hua'chi hua'yāuj chuhua'j
para naquilālīpāstactēlhayāuj.

²⁵ Lā' chu a'cxtim tlahuani'lh huan taza a'xni'ca'
tahuā'yankō'lh. Tayalh lā' māsā'lh pāxcatca'tzī lā'
cāhuanilh:

A'ntū tojōma' nac huā'mā' taza ū'tza' xasāsti' ix-
tamālacnūn Dios lītaxtu a'ntū līlacāxtlahuaca
quinka'lhni'.

Napūko'tnū'nā'tit chuntza' hua'chi pūko'tnū'nāuj
chuhua'j para naquilālīpāstactēlhayāuj.

Chuntza' cāhuanilh. ²⁶ Makatunu' nahua'yā'tit
chuntza' huā'mā' pāntzi lā' napūko'tnū'nā'tit
chuntza' huā'mā' taza, namālacstū'ncā'tit a'nchī
nīlh huan Māpa'ksīni' por quimpālacataca'n.
Chuntza' catlahua'tit hasta a'xni'ca' nataspi'ta
huan Māpa'ksīni'.

A'nchī līmakuan hua'can huan Santa Cena

²⁷ Lā' chuxatī nahua' huā'mā' pāntzi lā' chuxatī
napūko'tnūn huā'mā' taza, catlahualh a'nchīn
tasqui'nī. U'tza' huanicu'tun que tasqui'nī que
xa'nca nalatā'kchoko na ixlacapūn Dios. Lā' palh
tū', nalakmaka'ncan ixmacni' lā' ixka'lhni' Jesús.

²⁸ Maclacasqui'n que chā'tunu' a'ntī nahua' huan
pāntzi lā' napūko'tnūn huan taza pū'la napuhuan
palh xa'nca lātā'kchokomā' na ixlacapūn Dios. Lā'
palh tū', pū'la casqui'nli tamāspūtūn lā' chuntza'
tzē nahua' huan pāntzi lā' tzē napūko'tnūn
huan taza. ²⁹ Porque huan a'ntī nahua' huan

pāntzi lā' napūko'tnūn huan taza lā' palh tū'
māchekxī a'ntūn tlahuamā', xla' makstatlahuacan
xa'cstu. Xla' tū' ca'tzī que huā'mā' līhua't
hua'chi ixlaktapalh ixmacni' lā' ixka'lhni' huan
Māpa'ksīni'. Hui'xina'n tū' cuenta tlahua'yā'tit

a'ntū huanicu'tun ixCena huan Māpa'ksīni'.
³⁰ U'tza' lhūhua' na milaclhpu'nanca'n tū'
 lactli'hui'qui lā' ū'tza' talī'ī'tza'ca'n lā' ā'makapitzīn
 tanīlh. ³¹ Palh quina'n ixpuhuáj: “¿Chā xa'nca
 iclatlā'huan na ixlacapūn Dios o tū'?” palh chuntza'
 ixpuhuáj, tū' ixquincātaçastigarlīni'. ³² Dios
 cuenta quincātlahuayāni' lā' quincāçastigarlīyāni'
 para que nasca'tāuj. Lā' chuntza' tū' cati'a'uj nac
 pūpātīn hua'chi xluca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'
 ixtachihuīn Dios.

³³ Quintā'timīn, a'xni'ca' natakēstokā'tit para
 nahuā'ya'nā'tit, tū' palaj nataya'yā'tit milīhua'tca'n.
 Chā'tunu' cacāka'lhī'tit ā'makapitzīn. ³⁴ Palh tzi'nca
 kalhatin, cahuā'yah pū'la na ixchic. Lā' chuntza'
 tū' natlahua'yā'tit a'ntū mē'cstuca'n nalīlaclī'pinā'tit
 a'nlhā takēstokcanī't. Lā' ā'makapitzīn catūhuā
 na'iccālacāxtlahua a'xni'ca' na'ica'nācha'.

12

*Huan ixlī'a'ksajna' Espíritu Santo a'ntūn cāmaxquī'
 chā'tunu' chi'xcuhuī'n*

¹ Chuhua'j iclacasqui'n naca'tzīyā'tit ixpālacata
 huan lī'a'ksajna' a'ntū māsā' huan Espíritu Santo.

² Ca'tzīyā'tit que a'xni'ca' tūna'j ixkalhlaka'ī'yā'tit
 ixtachihuīn Dios, ixcāta'a'kxokoyāni' lā' chuntza'
 ixcātalīmāxtuyāni' huan na ixtej Dios para natat-
 zokostani'yā'tit ídolos. Hua'chīlh ixsā'pinī'ta'ntit
 para nacā'a'cnīni'ni'yā'tit huan ídolos a'ntūn tūla
 caticāmaktāyani'. ³ Iccāmāscatīcu'tunāni' que huan
 a'ntī ka'lhī ixEspíritu Dios tūla catilakapalalh ix-
 tacuīni' Jesús. Lā' palh tū' ixmāsu'ni'lh huan
 Espíritu Santo, nīn tintī' tzē ixualh que Jesús xla'
 ū'tza' Māpa'ksīni'.

4 Xtunc ixlī'a'ksajna' chā'tunu' chi'xcu' pero xmān kalhatin Espíritu Santo a'ntī cāmaxquī'kō'lh.
 5 Lā' xtunc ixtascujūt chā'tunu' pero xmān kalhatin quiMāpa'ksīni'ca'n a'ntī scujni'mā'nauj.
 6 Xtunc a'nchī chā'tunu' tatā'scuja Dios pero māni' Dios a'ntī māsuyū ixlīmāpa'ksīn a'xni'ca' chi'xcu'huī'n tatā'scuja. 7 Tasu'yū que huan Espíritu Santo cāmaxquī' ixlīmāpa'ksīn chā'tunu' para natamaktāya ā'makapitzīn. 8 Kalhatin xa'nca ca'tzī a'nchī namāstū'nca a'ntū stu'ncua' ixpālacata Dios lā' a'nchī Dios lacasqui'n nalatā'kchokoyāuj. Lā' ā'kalhatin xa'nca ca'tzī a'nchī namāstū'nca a'nlhā jicslīhua' na ixtachihuīn Dios. Pero a'ntī cāmāscatīlh chā'tunu', xmān kalhatin lā' māni' ū'tza' huan Espíritu Santo. 9 Ixpālacata huan Espíritu Santo kalhatin lej līpāhuan Dios a'xni'ca' tlahua oración lā' ca'tzī que Dios namaxquī' a'ntū squi'ni'. Lā' ixpālacata Espíritu Santo ā'kalhatin tzē nacāmātzeyī huan ī'tza'ca'nī'n. 10 Kalhatin tzē natlahua lē'cnīn lā' ā'kalhatin lej tzē nahuan a'ntū Dios māca'tzīnīlh. A'kalhatin huampala tzē naca'tzī xa'nca tichū cāmāchihuīnī ā'makapitzīn, palh huan Espíritu Santo o palh huan tlajana'nī'n. A'kalhatin tzē nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' maktin chihuīna'nī't. Lā' ā'kalhatin tzē namāchekxī a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. 11 Ixlīhuāk huā' tamā'na catūhuā ixtascujūt ixEspíritu Dios. Lā' chu a'nchī lacasqui'n huan Espíritu Santo chu chuntza' cāmāsu'ni' chā'tunu' a'ntū natatlahua.

Quilīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj hua'chilh chu lakatin macni'

12 Kalhatunu' chi'xcuhuī'n xmān lakatin ixmacni'ca'n. Lā' lhūhua' xalacpītzin ka'lhī quimacni'ca'n hua'chi quimacanca'n lā' quilakastapunca'n lā' quitojonca'n. Pero ixlīhuāk huā' tamā'na chu lakatin quimacni'ca'n. Lā' nā chuntza' quina'n lanī'tauj hua'chi xalacpītzin ixmacni' Cristo. 13 Quilīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios, quina'n lanī'tauj hua'chi chu lakatin macni' a'xni'ca' Dios quincāmaxquī'ni' Espíritu Santo. Quilīhuākca'n a'yuj israelitas o griegosnu' lā' a'yuj xatatamāuj tasācua' o tū' tasācua', quilīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj chu lakatin lanī'tauj a'xni'ca' maklhtīni'uj huan Espíritu Santo.

14 Tāpālhūhua' xalacpītzin quimacni'ca'n. Tū' xmān ka'lhīyāuj quimacanca'n. Nā ka'lhīyāuj quitojonca'n lā' qui'a'ka'xko'lhca'n para natalakō' chu lakatin macni'. 15 Palh ixuanli huan tojon: “Quit tū' ixmacan huā'mā' macni' lā' chuntza' quit tū' ixla' huan macni'”, chuntza' tū' stu'ncua'. A'yuj chuntza' ixuanli, pero ixla'cus huan macni'. 16 Lā' palh ixuanli huan a'ka'xko'lh: “Quit tū' ixlakastapun huā'mā' macni' lā' chuntza' quit tū' ixla' huan macni'”, chuntza' tū' stu'ncua'. A'yuj chuntza' ixuanli, pero ixla'cus huan macni'.

17 ¿Chichū ixkaxmatui palh xmān ixka'lhīuj quilakastapunca'n? Lā' ¿chichū ixlīquincalana'uj palh quimacni'ca'n huāk a'ka'xko'lh ixlalh?

18 Ixlakta quimacni'ca'n chu a'nchī Dios cātlahualh. Lā' xla' cācāxtlahualh chu a'nchī xla' lacasqui'lh con ixlīhuāk huan xalacpītzin. 19 Palh huāk quimacni'ca'n ixlalh cahuā xmān lakatin xalacpītzin hua'chi a'ka'xko'lh, ¿chichū ixlītaxtucha'

lakatin macni'? 20 Chuntza' lhūhua' ixlacpītzin quimacni'ca'n pero xmān lakatin macni' lanī't.

21 Chuntza' huan lakastapun tūla catihuanilh huan macan: "Hui'x tū' icmaclacasqui'nāni'". Lā' nīn huan a'kxāk tūla catihuanilh huan tojon: "Hui'x tū' icmaclacasqui'nāni'". 22 A'yuj tū' a'cxtim tasu'yu ixlītlī'hui'qui lakatunu' xalacpītzin quimacni'ca'n pero chu a'cxtim tatasqui'nī chā'tunu'. 23 Huī' na quimacni'ca'n a'nlhā tū' līmakuan tasu'yu. Lā' xa'nca lhakā'nanāuj pō'ktu. Chuntza' xa'nca maktaka'lhāuj lā' a'cnīni'ni'yāuj a'nlhā līmāxana' tasu'yu. 24 Lā' a'nlhā tū' līmāxana' tasu'yu, tū' lej cuenta tlahuayāuj. Lā' Dios xa'nca cāxtlahualh ixlīhuāk quimacni'ca'n para que na'a'cnīni'ni'yāuj a'nlhā huancan que tū' lej tasqui'nī. 25 Lā' tūla cāmāxtunquīcan xalacpītzin quimacni'ca'n pero huan xalacpītzin talāmaktāya. Chuntza' quintojonca'n lā' quimacanca'n lā' quilakastapunca'n talāmaktāya. 26 Lā' a'xni'ca' tatakāhuī' quintojonca'n o quimacanca'n, ixlīhuāk quimacni'ca'n tatā'pātīni'n. Lā' palh na'a'cnīni'ni'can quintojonca'n o quimacanca'n, tatā'pāxuhua ixlīhuāk quimacni'ca'n.

27 Chuhua'j hui'xina'n hua'chi xalacpītzin ixmacni' Cristo lā' maclacasqui'n chā'tunu' nalāmaktāya'yā'tit. Chā'tunu' ka'lhī'yā'tit mintascujūtca'n. 28 Lā' kalhatunu' a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, xla' cāmaxquī'lh chā'tunu' ixtascujūtca'n. Xapū'la Dios cāhui'līlh makapitzīn ixlī'apóstolca'n a'ntī más ixtatasqui'nī lā' ixlīmaktu' cāhui'līlh ixlī'a'cta'sana'nī'nca'n lā' ixlīmaktu'tun cāhui'līlh ixlīmākalhtō'kē'ni'nī'nca'n. Nā Dios cāhui'līlh ā'makapitzīn a'ntīn tzē natatlahua

lē'cnīn lā' cāhui'līlh ā'makapitzīn a'ntīn tzē natamātzeyī ī'tza'ca'nī'n. Nā ā'makapitzīn cāhui'līlh para natamaktāyana'n lā' ā'makapitzīn cāhui'līlh para natala xapuxcu' huan a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' cāhui'līlh huampala ā'makapitzīn a'ntīn tzē natachihuīna'n xtunc tachichuīn. ²⁹ ¿Chu ixlīhuākca'n talanī't apóstoles? ¿Chu ixlīhuākca'n talanī't a'cta'sana'nī'n? ¿Chu ixlīhuākca'n talanī't mākalhtō'kē'ni'nī'n? ¿Chu ixlīhuākca'n natatlahua lē'cnīn? Tū' maktin nala chuntza'. ³⁰ Lā' ixlīhuākca'n tūla natamātzeyīni'n. Lā' ixlīhuākca'n tūla natachihuīna'n xtunc tachihuīn. Lā' nīn ixlīhuākca'n tūlah catitahualh a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. ³¹ Lej caputza'tit a'nchī naka'lhī'yā'tit huan lī'a'ksajna' a'ntū más tzey. Lā' na'iccāmāsu'ni'yāni' a'ntū scana'nca' más xatzey.

13

Ixpālacata huan tapāxquī'n

¹ Palh ixchihuīna'uj tāpālhūhua' tachihuīn lā' nā hua'chi ángeles tachihuīna'n, chu tlakaj ixtlahuáuj palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn. Quintachihuīnca'n talanī't hua'chi līcā'n a'ntū xmān sā'nan o mā'katzincsi'nī'n palh tū' cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. ² Lā' a'yuj xa'nca ixlīmāstū'ncni'uj ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo, lā' a'yuj ixmāchekxīuj huan tapāstacna' a'ntūn tatzē'knī't, lā' palh ixca'tzīkō'uj tāpālhūhua' catūhuā, ū'tza' tū' ixquincāmaktāyani' nīn tuntū' palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn. Lā' huampala palh lej ixlīpāhuáuj Dios lā' ixca'tzīuj que tzē ī'squi'ni'uj que camālacsijli lakatin kēstin lā' ixtalacsijli, tuntū' quintapalhca'n

palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn. ³ Palh ixcāstā'kō'uj ixlīhuāk a'ntū ka'lhīyāuj para que ixcāmālacpitzini'uj a'ntīn cāspuṭni' ixlīhua'tca'n lā' palh ixmacamāstā'uj quīmacni'ca'n para que naquīncātalhcuyuyāni', chu tlakaj ixtlahuáuj huā' tamā'na palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn.

⁴ Huan a'ntī cāpāxquī' ā'makapitzīn lej natāyani' lhūhua' lā' tū' na'a'kchā'n. Xla' lej nalakalhu'manīni'n lā' tū' a'chī' catipuhualh a'yuj ā'makapitzīn más taka'lhī. Nā xla' tū' ka'tla'jca'tzī lā' tū' ixa'cstu napuhuan palh lej tzey xla'. ⁵ Huan a'ntī lej cāpāxquī' ā'makapitzīn tū' natlahua a'ntūn tū' limakuan nīn tū' lej nacālakla lhūhua' catūhuā xmān para ū'tza' ixa'cstu. Xla' tū' palaj na'a'kchā'n lā' tū' natapālāna'ni'cu'tun a'ntū tlahuani'canī't a'ntūn tū' tzey. ⁶ Nā xla' tū' nalīpāxuhua a'xni'ca' tlahuacan a'ntūn tū' tzey pero nalīpāxuhua a'xni'ca' tlahuacan a'ntū xatzey. ⁷ Huan a'ntī cāpāxquī' ā'makapitzīn, xla' natāyani'kō' chuxatū napātle'keni'. Lā' napuhuan que tzey ā'makapitzīn lā' tū' palaj nacā'a'ksa'ncu'tun. Xla' napuhuan que ā'calistān natatlahua a'ntūn tzey. Lā' a'yuj napātīni'n, pero tū' catimakxtekli nacāpāxquī' ā'makapitzīn.

⁸ Huan tapāxquī'n tū' maktin catispṭli. Nasputa ixtachihuīn huan a'ntī māstū'nca ixtachihuīn Dios. Nā natasputa huan tāpālhūhua' tachihuīn a'ntū a'nan nac quīlhtamacuj. Nasputa ixlīhuāk a'ntū chī'xcuhuī'n tzē nataca'tzī. ⁹ Porque tū' ketzī a'nchī ca'tzīyāuj chuhua'j lā' tū' ketzī a'nchī māstū'ncāuj chuhua'j ixtachihuīn Dios. ¹⁰ Namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' naca'tzīkō'yāuj ixlīhuāk lā' a'xni'ca' tū'tza' namaclacasquī'nāuj a'ntū

ca'tziyāuj chuhua'j lā' a'ntūn tū' ketzī.

¹¹ A'xni'ca' ti'na'jcus ka'hua'chu xa'icuanī't, hua'chi ka'hua'chu xa'icchihuīna'n. Lā' hua'chi ka'hua'chu xa'icpuhuan lā' xa'icpāstacna'n. A'xni'ca' ictachi'xcuhuī'lh, icmakxtekli a'nchī xa'icuanī't quili'ka'hua'chu. ¹² Chuhua'j tū' xa'nca lakapasāuj Dios, xmān hua'chilh ixlaktzī'nui ixmāspilēk nac slamama līcā'n. Namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' nalaktzī'nāuj Dios calacan. Chuhua'j macsti'na'j ca'tziyāuj a'nchī huanī't Dios; pero a'xni'ca' namin huanmā' chī'chini', nalakapasāuj Dios hua'chi xla' quincālakapaskō'yāni'. ¹³ Chuntza' lakatu'tun catūhuā a'ntūn tasqui'nī para pō'ktu lā' ū'tunu'n huā' tamā'na. Tasqui'nī nalipāhuanāuj lā' nakalhlaka'iyāuj Dios; tasqui'nī napuhuanāuj que Dios natlōkentaxtū a'ntū huanī't; lā' tasqui'nī nacāpāxqui'yāuj ā'makapitzīn. Pero a'ntū lihua'ca' tasqui'nī, ū'tza' cāpāxqui'yāuj ā'makapitzīn.

14

Ixpālacata chihuīna'ncan huan xtunc tachihuīn

¹ Calē'capintit a'nchī nacāpāxqui'yā'tit ā'makapitzin lā' lej calacasqui'ntit huan lī'a'ksajna' a'ntū māstā' huan Espíritu Santo. Lakatin ixlī'a'ksajna' a'ntū māstā' huan Espíritu Santo, ū'tza' tzē xa'nca māstū'nccan ixtachihuīn Dios. Lihua'ca' calacasqui'ntit huā'mā' lī'a'ksajna' que ā'makapitzīn. ² A'xni'ca' kalhatin chihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't, xla' xmān tā'chihuīna'mā' Dios lā' tū' cātā'chihuīna'mā' chī'xcuhuī'n como tintī' namāchekxī. Huan Espíritu Santo māchihuīnī pero tintī' ca'tzī a'ntū huanicu'tun.

³ Pero a'ntī māsūtū'nca ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo, xla' cātā'chihuīna'n chi'xcuīn' para nacāmāsu'ni' lā' nacāmaktāya lā' nacāmāhuixcānī. ⁴ A'ntī chihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't, ū'tza' xmān tahuixcānī ixa'cstu. Pero a'ntī māsūtū'nca ixtachihuīn Dios, ū'tza' cāmāhuixcānī ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'.

⁵ Iclacasqui'n que milīhuākca'n ixchihuīna'ntit xtunc tachihuīn a'ntūn tū' ī'sca'tnī'ta'ntit. Pero līhua'ca' iclacasqui'n ixmāsūtū'nctit ixtachihuīn Dios. Līhua'ca' tasqui'nī huan a'ntī māsūtū'nca ixtachihuīn Dios que a'ntī xmān chihuīna'n xtunc tachihuīn lā' tūla nahuan a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. Xmān palh tzē nahuan a'ntū huanicu'tun huan tachihuīn lā' chuntza' nacāmaktāya ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī', xmān chuntza' tzey palh nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't. ⁶ Palh na'ica'nācha' lā' icchihuīna'n xtunc tachihuīn, ¿chichū na'iccālīmaktāyayāni'? Palh tū' na'iccāhuaniyāni' a'ntū Dios quimāsu'ni'lh o a'ntū icca'tzī ixpālacata Dios, ¿chichū na'iccālīmaktāyayāni'? Lā' palh tū' na'iccāmāsūtū'ncni'yāni' ixtachihuīn Dios o palh tū' iccāmāsu'ni'yāni', ¿chichū na'iccālīmaktāyayāni'?

⁷ A'xni'ca' skoli'can lā' axni'ca' sla'knancan, kaxmatāuj a'nchī sā'nan. Pero palh tū' xa'nca skoli'can, tūla māchekxīcan. ⁸ Lā' palh tū' xa'nca skoli'can con huan trompeta, huan tropa tū' catimāchekxīlh lā' tū' catitā'kaquī'lh lā' tū' catitacāxli para nalata'la. ⁹ Lā' chuntza' hui'xina'n. Palh tūla kaxmatcan xa'nca mintachihuīnca'n, ¿chichū nalīmāchekxīcan? Nala hua'chi palh xmān nachihuīna'nā'tit cā'ū'nī'n. ¹⁰ Tāpālhuīhua' tachihuīn chihuīna'ncan nac cā'quilhtamacuj lā'

chā'tunu' māchekxī a'ntū ixtachihuīn. ¹¹ Pero palh tūla icmāchekxī ixtachihuīn ā'kalhatin, quit iclanī't hua'chi makatiyāti' para xla' lā' xla' makatiyāti' para quit. ¹² Lā' hui'xina'n como lej cālē'capinā'tit huan tamā'na lī'a'ksajna' a'ntū māsā' huan Espīritu Santo lā' calacasqui'ntit que nacāmaxquī'yāni' huan tamā'na lī'a'ksajna' a'ntū más xatzey. Lā' ū'tza' a'ntū cāmāhuixcānī a'ntīn takalhlaka'ī'.

¹³ Chuntza' huan a'ntī nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't, casqui'ni'lh Dios para que tzē namāsu'yu a'ntū huanicu'tun. ¹⁴ Palh xtunc quintachihuīn a'xni'ca' ickalhtō'ka'mā', xmān quīlīca'tzīn māchekxī. Tū' scujmā' quintapāstacna' lā' nīn tintī' icmaktāyamā'. ¹⁵ ¿Chichū nalīla? Na'iclīkalhtō'ka' quīlīca'tzīn lā' nā na'iccāmāscujū quintapāstacna' para que na'iccāmaktāya huan a'ntīn takaxmatmā'na. Na'iclitlī' quīlīca'tzīn lā' nā na'iclitlī' quintapāstacna' para natamāchekxī huan a'ntīn takaxmatmā'na. ¹⁶ Palh chihuīna'na' xtunc tachihuīn a'xni'ca' māsā'ya' pāxcatca'tzī, xmān milīca'tzīn mācā'tanīmā' Dios, lā' ā'makapitzīn tūla tamāchekxī. Lā' ¿chichū tzē nalīhuan catīhuā: “Amén”, palh tūla māchekxī a'ntū huanī'ta? ¹⁷ Hui'x xa'nca maxquī'pā't pāxcatca'tzī Dios pero tū' maktāya'ya' ā'chā'tin. ¹⁸ Quit tzē icchihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' icsca'tnī't. Lā' icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios que quit līhua'ca' tzē icchihuīna'n xtunc tachihuīn que chuxatī na milaclhpu'nanca'n. ¹⁹ Pero a'nlhā tatakēstoka huan a'ntīn takalhlaka'ī', mejor xa'icchihuīna'lh macsti'na'j tachihuīn a'ntū māchekxīcan lā' a'ntū nacāmāscā'tī que lhūhua' xtunc tachihuīn a'ntūn tū' catitamaktāyalh ā'chā'tin.

20 Tū' catipuhua'ntit hua'chi camana' a'ntīn tū' tamāchekxī; pero napuhua'nā'tit hua'chi laksana'tā'n a'ntīn tūna'j taca'tzī tatlahua a'ntū ko'hua'jua'. Pero a'xni'ca' pāstacpā'na'ntit, capāstacna'ntit hua'chi chi'xcu'huī'n porque xla'ca'n taca'tzī a'ntū más tasqui'nī. 21 Tatzokni' na ixtachihuīn Dios que Dios hualh chuntza:

Na'iccātā'chihuīna'n huā' tamā'na israelitas.

Na'iccāmacamin huan a'ntīn tāpātin ixtachihuīnca'n lā' a'ntī makatiyātī'n.

Lā' quit na'iccāmāchihuīnī.

Lā' nīn chuntza' tū' quintita'a'kahuāna'ni'cu'tulh huā' tamā'na israelitas.

22 Lā' chuntza' a'xni'ca' chihuīna'ncan xtunc tachihuīn a'ntūn tū' māchekxīcan, ū'tza' nacālīmāsu'ni' ixlīmāpa'ksīn Dios xla'ca'n a'ntīn tū' takahlaka'ī' como ū'tza' lē'cnīn. Lā' a'xni'ca' māstū'nccan ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo, ū'tza' cālīmāsu'ni' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit. 23 Palh milīhuākca'n a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit ixtakēstoktit nac lakatin lugar lā' palh milīhuākca'n ixchihuī'nā'tit xtunc tachihuīn a'ntūn tū' ī'sca'tnī'ta'ntit, lā' palh ixtanūlh chuxatīyā chi'xcu' o a'ntīn tū' kalhlaka'ī', ¿chu tū' nahuan que chuya'yā'tit? 24 Pero palh milīhuākca'n ixmāstū'nctit ixtachihuīn Dios lā' a'xni'ca' natanū chuxatīyā chi'xcu' o kalhatin a'ntīn tū' kalhlaka'ī', xla' tzē namāchekxī a'ntū māsu'yupā'na'ntit. Lā' chuntza' naca'tzī que māni' xla' tū' tzey na ixlacapūn Dios. 25 Nā naca'tzī que tūla mātze'kni' Dios nīn tuntū'. Chuntza' natatzokostani' para namācā'tanī Dios lā' namālacstū'nca: “Lej stu'ncua' que Dios huī' na milachpu'nanca'n”.

Ixpālacata a'nchī kalhatunu' tachihuīna'n a'xni'ca takēstokcan

²⁶ U'tza' huā'mā' a'ntū natlahua'yā'tit a'xni'ca' natakeštokā'tit: Chā'tunu' napuhua'nā'tit a'ntū natlī'yā'tit o a'nlhā namāsu'yu'yā'tit na ixtachihuīn Dios. Kalhatin tzē namāstū'nca a'ntū Dios māsu'ni'lh. Kalhatin tzē nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't o tzē namāsu'yu a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. Chuxatū a'ntū tlahuacan calalh para nacāmaktāya a'ntīn tatakēstoka. ²⁷ Palh a'nan a'ntī natachihuīna'n xtunc tachihuīn, catachihuīna'lh xmān kalhatu' o kalhatu'tun lā' chā'tunu' por xliyātna'. Lā' ca'a'nalh kalhatin a'ntī namāsu'yu a'ntū huanicu'tun. ²⁸ Palh tintī' a'nan a'ntīn tzē namāsu'yu a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn, caca'cslalh huan a'ntīn tzē chihuīna'n huan xtunc tachihuīn. Cachihuīna'lh xla' xa'cstu lā' con Dios lā' tū' a'nlhān takēstokcan. ²⁹ Lā' kalhatu' o kalhatu'tun tzē natamālacstū'nca ixtachihuīn Dios. Lā' huan ā'makapitzīn xa'nca catakaxmatli para que nataka'tzī palh Dios stu'ncua' cāmāsu'ni'lh huan a'ntīn tachihuīna'n. ³⁰ Palh huī' ā'chā'tin lā' nā Dios māca'tzīnī xla' a'ntū namālacstū'nca, huan a'ntī chihuīna'mā'cus tū'tza' catichihuīna'lh. Palaj nachihuīna'nkō' a'xni'ca' tasu'yu que ā'kalhatin namālacstū'nca. ³¹ Chā'tunu' xliyātna' namā'lacstū'ncā'tit ixtachihuīn Dios. Chuntza' nacāmāscatīcan ixlīhuākca'n lā' nacāmāhuixcānīcan ixlīhuākca'n. ³² Huan a'ntī mālacstū'ncmā' ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo, xla' tzē naquilhca'csla a'xni'ca' ca'tzī que Dios namāchihuīnī ā'chā'tin. ³³ Dios lacasqui'n a'ntū līmakuan lā' tū' lacasqui'n que chu līmaktin natachihuīna'n xlaca'n.

Lā' chuxalhā tatakēstoka a'ntīn takahlakaī' ixtachihuīn Dios, chuntza' tlahuacan. ³⁴ Tzē'k natatahui'la huan puscan. Tū' cacāmakxtekca natachihuīna'n xläca'n. Puscan cata'a'kahuāna'lh chu a'nchī tatzo'kni' huan na ixleyca'n israelitas a'nlhā huan que huan puscan tū' catitamāpa'ksīlh chī'xcuhī'n. ³⁵ Lā' palh kalhatin puscāt sca'tcu'tun catūhuā, caka'hasqui'nīlh ixkōlu' a'xni'ca' tahui'lāna' na ixchicca'n. Līmāxana' palh huan puscan natachihuīna'n a'nlhā takēstokcanī't para namācā'tanīcan Dios.

³⁶ Pero capāstactit que mi'ā'lacchicni'ca'n tū' a'ntza' a'nlhā pū'la māsu'yuca ixtachihuīn Dios. Lā' tū' xmān hui'xina'n kaxpatnī'ta'ntit. Lā' ¿a'chī' puhua'nā'tit que ca'tzīyā'tit a'nchīn tasqui'nī talatā'kchoko huan a'ntīn takahlakaī'? ³⁷ Makapitzīn de hui'xina'n puhua'nā'tit que tzē māstū'ncā'tit ixtachihuīn Dios o puhua'nā'tit que huan Espīritu Santo cāmaxquī'ni' lakatin lē'ksajna'. Caca'tzītit hui'xina'n que a'ntū iccātzo'knuni'yāni', ū'tza' ixlīmāpa'ksīn huan quiMāpa'ksīni'ca'n. ³⁸ Lā' palh catīhuā tū' ca'tzīcu'tun que ū'tza' ixtachihuīn Dios, chuntza' catachokolh.

³⁹ Quintā'timin, lej caputzatit a'nchī nalīmāstū'ncā'tit ixtachihuīn Dios lā' tū' timāmakchuyī'yā'tit huan a'ntīn tzē chihuīna'n ā'tāpātin tachihuīn. ⁴⁰ Ixlihuāk a'ntū natlahua'yā'tit, catlahua'tit chu a'nchīn tasqui'nī lā' chu a'nchī minī'ni'.

15

Ixpālacata a'nchī lakahuanchokonī't Cristo

1 Chuhua'j iccāmāpāstaquīyāni' huan xatzey tachihuīn a'ntū iccāmāstū'ncni'nī'ta'ni'. Lā' hui'xina'n maklhtīni'nī'ta'ntit lā' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit. Lā' palh xa'nca māchekxī'yā'tit, 2 ū'tza' a'ntū līpūtaxtupā'na'ntit palh tū' catipātza'nkā'tit a'ntū iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' lā' palh tū' chu tlakaj kalhlaka'ī'nī'ta'ntit.

3 Iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' a'ntū lej tasqui'nī lā' a'ntū quimāscatīcanī't. Lā' ū'tza' huā'mā' que Cristo nīlh ixpālacata quintalaclē'i'ca'n chu a'nchīn tzo'kcanī't makāntza' na ixtachihuīn Dios. 4 Lā' mānūca Cristo na ixtaponkni' lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' mālahuanīchokoca. Chuntza' tatzokni't na ixtachihuīn Dios. 5 Lā' a'xni'ca' lakahuanchokolhtza', huan sca'txtunu' a'ntī pū'la laktzī'lh Cristo, ū'tza' Pedro. A'calīstān huan kalhacāujtin ī'sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh. 6 A'calīstān huampala hua'chi lakaquitzīs ciento ā'makapitzīn ixtachi'xcuhūi't chu līmaktin talaktzī'lh. Lā' lhūhua' de xlaca'n tahuī'lāna'cus pero ā'makapitzīn tasputlitza'. 7 Lā' ā'calīstān huampala Jacobo nā laktzī'lh lā' ixlīhuākca'n huan apóstoles talaktzī'lh.

8 Lā' ā'xmān quit iclaktzī'lh huan Cristo. Quit hua'chi kalhatin ska'ta' a'ntī xayujni' lā' tū' a'cchā'lh ixmālhcu'yu'. 9 Quit hua'chi xamakstancu huan apóstoles. A'xni'ca' tūna'j xa'ickalhlaka'ī' lej xa'iccāmāpātīnī a'ntī ixtakalhlaka'ī'. U'tza' tū' līmakuan xa'iclalh qui'lī'apóstol. 10 Pero Dios quilakalhu'malh lā' ū'tza iclīlalh apóstol. Tū' chu tlakaj quilakalhu'malh porque quit lihua'ca' i'cscujli que ā'makapitzīn apóstoles. Lā' tū' quē'cstu icscujli. Como Dios lej quilakalhu'malh, māni'

xla' quimaktāyalh para que na'icscuja. ¹¹ Lā' a'yuj ā'makapitzīn apóstoles o a'yuj quit, pero quilihuākca'n icmālacstū'ncāuj huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo lā' hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit.

Ixpālacata a'nchī natalakahuanchoko huan nīnī'n

¹² Palh icmāsu'yuyāuj a'nchī Cristo lakahuan-chokolh, ¿chichū tzē nalīhua'nā'tit makapitzīn de hui'xina'n que nīn tintī' nalakahuanchoko?

¹³ Palh nīn tintī' cahuā ixlakahuanchokolh, chuntza' tū' ixlakahuanchokolh huan Cristo.

¹⁴ Lā' palh Cristo tū' cahuā lakahuanchokolh, tū' stu'ncua' a'ntū icmāsu'yumā'nauj lā' chu tlakaj ixkalhlaka'ī'tit.

¹⁵ Lā' nā chuntza' quina'n xa'icua'uj a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Dios como icmāsu'yuyāuj que Dios mālakahuanīchokolh Cristo.

Lā' chuntza' xa'icmāsu'yūj a'ntūn tū' stu'ncua' palh nīn tintī' cahuā ixlakahuanchokolh. ¹⁶ Lā' palh nīn tintī' cahuā nalakahuanchoko, nīn Cristo tū' ixlakahuanchokolh.

¹⁷ Lā' palh Cristo tū' cahuā lakahuanchokolh, pues chu tlakaj ixkalhlaka'ī'tit. Lā' tūna'j iccātamāspūtūni'ni' mintalaclē'i'ca'n.

¹⁸ Lā' palh tū' cahuā lakahuanchokocan, chuntza' a'ntūn tanīlhtza' a'yuj ixtatā'tapa'ksīlh con Cristo, pero ixta'a'lh nac pūpātīn.

¹⁹ Lā' palh tū' ixka'lhūj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu ixpālacata līpāhuanāuj Cristo, līhua'ca' xāntīlayāuj quina'n que ixlīhuākca'n ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't.

²⁰ Pero lej stu'ncua' a'nchī mālakahuanīchokoca Cristo lā' taxtulh nac cā'līnīn. Lā' chuntza' cāpū'lanī'lh a'ntūn takalhlaka'ī'lh lā' tanīlhtza' lā' natalakahuanchoko.

²¹ Ixpālacata ixtalaclē'i' Adán, talītzuculh tanī huan tachi'xcuhuī't.

Lā' ixpālacata a'ntūn tlhualh Cristo tzē natalilakahuanchoko huan tachi'xcuui't lā' nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²² Como Adán quimpapca'n ixuanī't, quilihuākca'n nanīyāuj. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī con Cristo, xlaca'n natalakahuanchoko. ²³ Chā'tunu' ka'lhī ixlacchi'chini' a'xni'ca' napūlakahuanchoko. A'ntī xapū'la lakahuanchokolh, ū'tza' Cristo. Lā' a'xni'ca' namimpala Cristo, natalakahuanchoko xlaca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī con Cristo. ²⁴ A'xni'ca' Cristo nacāmāmakasputukō' ixlīmāpa'ksīnca'n ixlīhuākca'n ā'makapitzīn lā' a'xni'ca' nacātlajakō'tza' ixlīhuākca'n ixtā'ca'tza Cristo a'xni'ca' xla' namacamāstā' ixlīmāpa'ksīn con Dios. Lā' a'xni'ca' nala huā'mā', a'xni'ca' nala huan ā'xmān chi'chini', ²⁵ como maclacasqui'n que Cristo namāpa'ksīni'n hasta a'xni'ca' nacātlajakō' ixlīhuāk ixtā'ca'tza. ²⁶ Huan ixtā'ca'tza Cristo a'ntī ā'xmān natlajacan, ū'tza' huan līnīn. ²⁷ Ixlīhuāk catūhuā a'ntū a'nan Dios cāmaxquī'lh Cristo para nacāmāpa'ksīkō'. Pero a'nlhā huancan na ixtachihuīn Dios que nacāmāpa'ksīkō', ū'tza' tū' huanicu'tun que Cristo namāpa'ksī Dios porque Dios ū'tza' a'ntī māstā'lh huan līmāpa'ksīn. ²⁸ Lā' a'xni'ca' nacātlajakō' ixlīhuākca'n ixtā'ca'tza Cristo lā' a'xni'ca' xla' nacāmāpa'ksīkō', a'xni'ca' Cristo a'ntī ixO'kxa' Dios ixa'cstu namacamāstā' con Dios como ū'tza' a'ntī māpa'ksīlh que Cristo ixcāmāpa'ksīkō'. Chuntza' huan a'ntī xa'cstu namāpa'ksīni'nkō' chuxalhā, ū'tza' Dios.

²⁹ Palh tū' cahuā lakahuanchokocan, ¿tuchū tapuhuamā'na xlaca'n a'ntīn ta'a'kpaxa para natamaktāya a'ntīn tanīlh? Lā' ¿a'chī' ta'a'kpaxa ixpālacata a'ntīn tanīlh palh tū' tapuhuan que

natalakahuanchoko?

³⁰ Lā' lakaliyān lijicua' iclahuī'. Lā' palh tū' lakahuanchokocan, ¿a'chī' chuntza' iclahuī'?

³¹ Lakaliyān quintamaknīcu'tun. Huā'mā' stu'ncua' chuntza' hua'chi stu'ncua' a'nchī iclika'tla'jca'tzī mimpālacatata'n porque tā'tapa'ksī'yā'tit con Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n.

³² Līlhūhua' huā'tzā' huan nac xcānsipej Efeso hua'chi hua'na'nī'n a'nchī ixquintamaknīcu'tun. Lā' palh tū' cahuā lakahuanchokocan ¿a'chī' na'ictāyani' a'nchī chuntza' icpātīni'n nac huā'mā' quilhtamacuj? Mejor na'ictlahua hua'chi huancan: “Nahuā'yanāuj lā' nako'tnūnāuj porque lakalī nanīyāuj”.

³³ Tū' catā'kxo'kotit. Chu a'nchī huancan: “Huan a'ntī līlacatejtīn latlā'huan lā' nacātā'talacxtuca xlaca'n a'ntīn tū' tzey, xla' nala ixtā'chuntza'ca'n xlaca'n a'ntīn tū' tzey”. ³⁴ Xa'nca capāstactit lā' cuenta catlahua'tit lā' tū'tza' catlahua'tit talaclē'i'. A'nan ā'makapitzīn na milaclhpu'nanca'n a'ntīn tūna'j takalhlaka'i' ixtachihuīn Dios lā' tū' taca'tzī a'nchī huanī't Dios. U'tza' iccāhuaniyāni' para que na'iccālīmāmāxanī'yāni'.

Ixpālacata a'nchī natalīlakahuanchoko huan nānī'n

³⁵ Pero ā'makapitzīn natakahasqui'nīni'n: “¿Chichū tzē natalīlakahuanchoko huan a'ntīn tanīlh? ¿Chī natala ixmacni'ca'n a'xni'ca' natalakahuanchoko?” ³⁶ Capāstacna'ntit. A'xni'ca' nacha'nā'tit huan ti'ni', namā'cnūyā'tit nac ti'ya't lā' namasa xako'xka' lā' chuntza' napu'n. ³⁷ A'ntū cha'nā'tit tū' tasu'yu hua'chi a'ntū napu'n. Nacha'nā'tit xati'ni' cuxi' o stapun o chuxatū a'ntū māscohuīcanī't. Lā' a'ntū napu'n xla' sca'yā'hua' lā'

tzēhuanī't. ³⁸ Lā' Dios cāmaxquī' a'nchī nalistaca chu a'nchī ixtapuhuān. Xtunc tasu'yu huan xāhuat lā' xtunc tasu'yu huan xachi'tin stapun. Tāpālhūhua' ti'ni' lā' xtunc tatasu'yu pūkalhatunu' a'nchīn tastaca. ³⁹ Nā a'nan tāpālhūhua' macni'. A'nan ixmacni'ca'n tachi'xcuhuī't lā' a'nan ixmacni'ca'n animalhna' lā' a'nan ixmacni'ca'n squī'ti' lā' ixmacni'ca'n spūnnu'. Lā' chā'tunu' xtuncnu' ixmacni'ca'n. ⁴⁰ A'nan huan macni' para a'ntī huī' nac a'kapūn lā' para a'ntī huī' nac ti'ya't. Pero xtunc a'nchī ixlitzēhuanī't huan macni' xala' nac a'kapūn lā' xtunc a'nchī ixlitzēhuanī't huan macni' xala' nac ti'ya't. ⁴¹ Xtunc a'nchī ixlitzēhuanī't huan chi'chini' lā' xtunc a'nchī ixlitzēhuanī't huan mālhcuyu' lā' huan sta'cu. Lā' nā xtuncnu' a'nchī ixlitzēhuanī't lakatunu' sta'cu. Chā'tunu' macni' xtuncnu' ixlitzēhuanī't. ⁴² Chuntza' a'xni'ca' lakahuanchokocan. Nacāmā'cnūcan quimacni'ca'n lā' natamasa. Pero a'xni'ca' nalakahuanchokoyāuj, xtunc natala quimacni'ca'n lā' tū'tza' catitamasli. ⁴³ Quimacni'ca'n a'ntū nacāmā'cnūcan tū' tzey, pero huan xasāsti' quimacni'ca'n lej tzēhuanī't natala lā' nataxkaka. Scalana'jua' quimacni'ca'n a'ntū nacāmā'cnūcan pero xalakahuanchokoni' lej lactli'hui'qui natala. ⁴⁴ Quimacni'ca'n a'ntū ka'lhīyāuj nac huā'mā' quilhtamacuj xmān macni' lā' nacāmā'cnūcan a'xni'ca' nanīyāuj. Pero a'xni'ca' nalakahuanchoyāuj, Dios naquincāmaxquī'yāni' xasāsti' quimacni'ca'n a'ntū espiritual. Como ka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' nac huā'mā' quilhtamacuj, nā naka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn.

⁴⁵ Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios:

Lā' pū'la tlahuaca kalhatin chi'xcu'.

Nā maxquī'ca ixquilhtamacuj.

Lā' hui'līni'ca ixtacuīni' Adán.

Dios su'nulh na ixquini' lā' chuntza' lakahuanli lā' latahuī'lh. Lā' ā'calīstān lacatuncuīlh Jesucristo a'ntī quincāmaxquī'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ⁴⁶ Pū'la ka'lhīyāuj quimacni'ca'n a'ntū xala' nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' a'ntū natanī. A'calīstān naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn. ⁴⁷ Huan xapū'la chi'xcu' ū'tza' Adán lā' Dios lītlahualh pokxni' de ti'ya't. Huan ā'kalhatin chi'xcu' ū'tza' Jesucristo lā' xla' mincha' nac a'kapūn. ⁴⁸ Chu a'nchī ixuanī't ixmacni' Adán chu a'cxtim quimacni'ca'n quina'n a'ntī xalanī'n nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Nā chuntza' ixlīhuākca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī con Cristo nataka'lhī xasāsti' ixmacni'ca'n chu a'cxtim hua'chi ixmacni' Cristo. ⁴⁹ Lā' chu a'nchī nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lītasu'yuyāuj Adán, nā chuntza' nac a'kapūn nalītasu'yuyāuj Cristo a'ntī mincha' nac a'kapūn.

⁵⁰ Chuhua'j iccāhuanīyāni' que quimacni'ca'n a'ntū ka'lhī ka'lhni' lā' quīnīt tūla catitanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Quimacni'ca'n a'ntū natamasa tūlah catitatanūlh a'nlhā latahuī'lacan para pō'ktu. ⁵¹ Cakaxpa'ttit. Na'iccāhuanīyāni' a'ntū ixtatzē'knī't. Quilīhuākca'n tū' catinīuj pero quilīhuākca'n nacāxtāpalīcan quimacni'ca'n. ⁵² A'xni'ca' ā'xmān chī'chini' lā' nasā'nan huan trompeta, chu līmaktin naquīncāpātīe'keni'yāni' hua'chi a'xni'ca' lakatzī'mpāuj. Porque nasā'nan huan trompeta lā' a'ntīn tanīlhtza' natalakahuanchoko lā' nataka'lhī

ixmacni'ca'n xasāsti' a'ntūn tū' maktin catitamasli. Lā' quilihuākca'n naquincātaxtāpalīni'yāni' quimacni'ca'n. ⁵³ Lā' quimacni'ca'n a'ntūn tē natamasa ka'lhī natataxtāpalī lā' natala xasāsti' a'ntūn tū' maktin catitamasli. Lā' quimacni'ca'n a'ntū natanī ka'lhī natala xasāsti' a'ntūn tū' catitasputli. ⁵⁴ Lā' a'xni'ca' quimacni'ca'n a'ntū natamasa natataxtāpalī lā' natala a'ntūn tū' catitamasli lā' a'xni'ca' quimacni'ca'n a'ntū natanī natataxtāpalī lā' natala a'ntūn tū' catitanīlh, a'xni'ca' natlōkentaxtūcan a'ntū tatzoknī't chuntza':

Tlajakō'canī't huan līnīn.

Lā' chuntza' mālakuanīca.

⁵⁵ ¿Lhachū hui' ixlīmāpa'ksīn huan līnīn? Sputlitzā'. ¿Tichū naca'tzani' ixpālacata huan līnīn? Nīn tintī'tza'. ⁵⁶ Ixpālacata huan talaclē'i' ū'tza' nalīniyāuj. Tachi'xcuhui't tū' ta'a'kahuāna'ni' ixley Dios. Chuntza' lītasu'yu que huan talaclē'i' hua'chilh cāmāpa'ksīmā'. Lā' lītasu'yu ixpālacata huan ixley Dios porque tachi'xcuhui't tū' ta'a'kahuāna'ni'lh. ⁵⁷ Pero icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios porque xla' quincāmātlajanīmā'ni' huan līnīn ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

⁵⁸ Quintā'timīn, lej iccāpāxquī'yāni'. U'tza' iccālīhuanīyāni' que tū' catamakxtektit nīn tuntū' nacāmāmakchuyīyāni' lā' nacāmāpānūni'yāni' a'ntū kalhlaka'ī'nī'ta'ntit ixpālacata Cristo. Lā' pō'ktu xa'nca nascu'jā'tit para huan Māpa'ksīni' porque ca'tziyā'tit que tū' chu tlakaj a'ntū natlahua'yā'tit por ixpālacata huan Māpa'ksīni'.

Ixpālacata huan tumīn a'ntū namākēstokcan

1 Lā' chuhua'j iccāhuaniyāni' ixpālacata huan tumīn a'ntū namākēstokā'tit para nacāmaktāyayā'tit a'ntīn takalhlaka'i' xalanī'n nac Judea. Chu a'nchī iccāhuani xlaca'n a'ntīn tatakēstoka a'nlhā huanican Galacia, nā chuntza' natlahua'yā'tit. 2 Cā'domingo namāquī'tēlha'yā'tit macsti'na'j mintumīnca'n a'ntū tlaja'nī'ta'ntit huanmā' semana. Chuntza' a'xni'ca' na'ica'nācha', xmān namākēstokā'tit a'ntū māquī'nī'ta'ntittza'. 3 Hui'xina'n cacālacsa'ctit huan chi'xcuui'n a'ntī lacuan para natalē'n milī'a'ksajna'ca'n. Lā' quit na'iccāmaxquī' kalhtin ca'psnat lā' na'iccāmacā'ni' nac Jerusalén. 4 Lā' palh mini'ni' na'ica'n, naquintatā'a'n xlaca'n.

Ixpālacata a'nlhā a'ncu'tun Pablo

5 Na'ictētaxtutēlha huan cā'lacchicni' xalanī'n nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Macedonia lā' ā'calistān na'iccālaka'nāchāni'. 6 Lā' chō'la lātma'j na'ictachokoyācha' na mi'ā'lacchicni'ca'n o tzēlasā' a'ntza' na'icpātle'keni' huan cā'lonkni'. Chuntza' hui'xina'n tzē naquilāmaktāyayāuj a'xni'ca' na'ictaxtupala chuxalhā na'ica'ncu'tun. 7 Tū' iclacasqui'n xmān na'ictētaxtu a'xni'ca' na'iccālaka'nāni'. Ictachokocu'tunācha' lātma'j palh Dios lacasqui'n. 8 Pero na'ictachoko huā'tzā' nac Efeso hasta huan cā'tani' a'ntū māpācuhi'can Pentecostés. 9 Chuxalhā nac huā'mā' cā'lacchicni' tzē na'icmāsu'yu ixtachiui'n Dios a'yuj lhūhua' a'nan quintā'ca'tza.

10 A'xni'ca' nachā'nācha' huan Timoteo, ca'a'cnīni'ni'tit lā' xa'nca cachi'patampāxtoktit para que tū' namāxana'n. Lā' xa'nca

cachi'patampāxtoktit porque xla' scujmā' para huan Māpa'ksīni' chu a'cxtim hua'chi quit. ¹¹ Lā' tū' ca'a'nalh nīn tintī' a'ntī nalakmaka'n pero xa'nca namaktāya'yā'tit para que naquilakmin. Quit icka'lhīmā' lā' nā iccāka'lhīmā' ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'.

¹² Lā' ixpālacata quintā'tinca'n Apolos, lej icsqui'nli cacātā'a'lh ā'makapitzīn a'ntī nacālaka'nāchāni' pero tū' ixtapuhuān ixuanī't de na'a'nācha' chuhua'j. Na'a'n a'xni'ca' naka'lhī lugar.

A'xmān saludos

¹³ Catamaktaka'lhtit. Tū' tixtāpalī'yā'tit a'ntū kalhla'ka'ī'nī'ta'ntit. Calatā'kchokotit chu a'nchī cāminī'ni' huan chī'xcuhuī'n lā' catahui'xcā'nī'tit. ¹⁴ Chuxatū natlahua'yā'tit, catlahua'tit porque cāpāxquī'yā'tit ā'makapitzīn.

¹⁵ Ca'tziyā'tit que huan Estéfnas lā' ixlīhuāk ixfamilia xlaca'n xapū'la a'ntīn takalhlaka'ī'lh a'xni'ca' icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Acaya. Lā' māni' xlaca'n tatanūni'lh cāmaktāya ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'lh. ¹⁶ Lej iccāsqi'ni'yāni' cacā'a'kahuāna'ni'tit xlaca'n lā' cacā'a'kahuāna'ni'tit chā'tunu' a'ntī xa'nca tatā'scuja lā' tamaktāya ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'. ¹⁷ Iclīpāxuhua porque tachilh huā'tzā' Estéfnas lā' Fortunato lā' Acaico. Xlaca'n milaktapalhca'n como quintalakmilh lā' chuntza' hua'chilh xa'iccālaktzī'nkō'ni' milīhuākca'n. ¹⁸ Xlaca'n quintamāpāxuhuīlh lā' nā nacātamāpāxuhuīyāni' hui'xina'n. Nacā'a'cnīni'ni'yā'tit chī'xcuhuī'n a'ntī hua'chi xlaca'n.

¹⁹ Huan a'ntīn takalhlaka'ī' lā' xalanī'n chuxalhā nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Asia, xlaca'n cātamacā'ni'yāchāni' saludos. Lā' Aquila lā' Priscila a'ntī ixpuscāt nā cātamacā'ni'yāchāni' saludos ixpālacata huan Māpa'ksīni'. Lā' nā chu a'cxtim ixlīhuākca'n a'ntīn tatakēstoka na ixchicca'n. ²⁰ Ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' cātamacā'ni'yāchāni' saludos. Nā hui'xina'n nalā'saludarī'yā'tit.

²¹ Chuhua'j māni' quit na'ictzo'ka huā'mā'. Quit, Pablo, iccāmacā'ni'yāchāni' saludos.

²² Palh chā'tin tū' pāxquī' huan Māpa'ksīni' Jesucristo, camāpātīnīca nac pūpātīn. Camilh quiMāpa'ksīni'ca'n.

²³ Cacāsicua'lanālīni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo.

²⁴ Lej iccāpāxquī'kō'yāni' ixpālacata Jesucristo. Amén.

**Huan Xasāsti' testamento: Huan xatzey
tachihuīn ixpālacata Jesucristo
New Testament in Totonac, Xicotepec De Juárez
(MX:too:Totonac, Xicotepec De Juárez)**

copyright © 1978 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Xicotepec De Juárez

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Xicotepec de Juárez [too], Mexico

Copyright Information

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Totonac, Xicotepec De Juárez

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

19fdc186-6668-5688-b18c-dfd601741a49